

DEANUČÁZÁDAGA GUOLÁSTANHÁLDDAHUS TANAVASSDRAGETS FISKEFORVALTNING

*Driftsrapport 2011 - 2015 for Tanavassdragets fiskeforvaltning
Lokal forvaltning av fisket i Tanavassdraget*

*Doaibmarapporta 2011-2015 - Deanučázadaga guolástanhálddahus
Deanučázadaga báikkálaš guolástanhálddašepmi*

Driftsrapport 2011 - 2015 for Tanavassdragets fiskeforvaltning

Lokal forvaltning av fisket i Tanavassdraget

Innhold

Forord.....	4
Lokal forvaltning av fisk og fisket i Tanavassdraget.....	6
Arbeidet i 2011 - 2014	8
Lov om fiskeretten i Tanavassdraget	17
Endring av forskrift 2011.....	20
Stevninger	20
Salg av fiskekort	22
Fiskeuttøvelse	24
Fiskereguleringer	29
Fiskeoppsyn.....	31
Forvaltning av garnfiske	33
Administrasjon	36
Forskning og overvåkning	36
Økonomi.....	51
Reforhandling av avtale mellom Norge og Finland om laksefisket i Tanavassdraget.....	54
Norsk laksesenter.....	55

Deanučázadaga guolástanhálddahusa doaibmarapporta 2011 - 2015

Deanučázadaga báikkálaš guolástanhálddašeapmi

Sisdoalu

Ovdasátni	4
Deanučázadaga báikkálaš guolástanhálddašeapmi	6
Doaimmat 2011 - 2014	8
Deanučázadaga bivdovuoigatvuodáláhka	17
Láhkaásahusa rievdadus guovvamánu 4.b. 2011 nr. 119 báikkálaš hálddašeami birra	20
Lágasteamit	20
Guolástankoartavuovdin	22
Guolásteapmi	24
Guolástanmuddemat	29
Guolástanberráigeahčču	31
Fierbmebivduhálddašeapmi	33
Hálddáhus	36
Dutkan ja goziteapmi	36
Ekonomija	51
Ođasmahttinšiehtadallan Norgga ja Suoma luossabivdusoahpamušas	54
Norgga luossaguovddáš	55

Forord

Tanavassdragets fiskeforvaltning (TF) ble etablert i 2011. FOR 2011-02-04 nr.119 Forskrift om lokal forvaltning av fisk og fisket i Tanavassdraget ga hjemmel til å opprette et lokalt forvaltningsorgan for Tanavassdraget.

Etter forskriften § 6 har Tanavassdragets fiskeforvaltning ni medlemmer med personlige stedfortredere. Funksjonstiden er fire år og følger kommunevalgperioden. TFs oppgaver er bl.a. tilrettelegging av fisket, fiskeoppsyn, overvåking, fangstrapportering, salg av fiskekort og informasjon mv. Bestemmelsen fastslår som overordnet mål at laksebestandene skal bevares, og at forvaltningen av elva må skje på en bærekraftig måte slik at kommende generasjoner skal ha nytte og glede av vassdraget og dets fiskeressurser. Regler for fisket etter laks i vassdraget følger imidlertid i all hovedsak en norsk-finsk overenskomst om fisket i Tanavassdraget.

I perioden 1. juni 2011 til oktober 2015 har TF arbeidet med medgangs- og motgangssaker. I 2012 leverte TF innsigelse til departementets prosess og saksfremleggelse for endringer av finnmarksloven og Tanaloven. Etter Stortingets behandling endte det med at Tanaloven ble videreført som særlov for fiskeretten i Tanavassdraget uten samordning i Finnmarksloven. Reforhandlinger om ny overenskomst om fisket i Tanavassdraget har vært både tids – og ressurskrevende sak fra 2012 til i dag.

TF er stevnet tre ganger for indre-Finnmark tingrett i perioden. Laksebreveiere i Tanavassdraget SA (LBT) stevnet TF to ganger for å bytte ut fiskerettshavernes medlemmer i TF. To sesongarbeidere stevnet TF i juli 2014 hvor spørsmålet var om saksøkerne er å betrakte som fast ansatte på deltid samt krav på erstatning/ oppreisning.

TF har i perioden hatt samarbeid med statlige myndigheter, Sametinget, Tana – og Karasjok kommuner, landsorganisasjoner og lokale fiskeorganisasjoner.

Ovdasátni

Deanučázadaga guolástanhálddahus (DG) áсахuvvui jagi 2011. FOR 2011-02-04 nr.119 láhkaásahus báikkálaš hálddašeamis Deanučázadaga guliin ja guolásteamis attii láhkavuodu áсахit Deanučázadaga báikkálaš hálddašanorgána.

Láhkaásahusa § 6 mielde lea Deanučázadaga guolástanhálddahusas ovcci áirasa peršuvnnalaš sadjásaččain. Doaibmaáigodat lea njeallje jagi ja čuovvu gielddaválga-áigodaga. DG doaimmat lea e.e. láhčit guolásteapmái, guolástanbearrái-geahčču, goziheapmi, salašrapporten, guolástankoartavuovdin ja diehtujuohkin. Mearrádus nanne bajimus ulbmilin leat luossanáliid várjalit, ja ceavzilis hálddašeapmi nu ahte boahttevaš buolvvat maid galget beassat ávkkástallat ja navddašit čázadaga iežas guollesursain. Guolástannjuolggadusat čázadaga luossabivddus čuvvot dattege buorremuddui norgga-suoma soahpamuša Deanučázadaga guolásteami birra.

Áigodagas geassemánu 1.b 2011 gitta golgotmánu 15.b 2015 lea DG bargan sihke miehte- ja vuosterávdnjái. 2012 ovddidii DG vuosttildeapmi departemeantta proseassa ja áššeovdanbuktima vuostá Finnmárkolága ja Deanolága rievademiide. Manjil Stuorradikki meannudeapmi šattai boadus ahte Deanolága bisuhuvvo sierraláhkkan Deanučázadaga guolástanvuoigatvuođaid ektui, čanakeahttá Finnmárkoláhkii. Ođđasit šiehtadallat ođđa soahpamušas Deanučázadaga guolásteami birra leamašan sihke ádjás ja resursagáibideaddji ášši 2012 rájes otnáži.

DG lea stevdnejuvvon golbmii Sis-Finnmárku diggegoddi ovdii dan áigodagas. Deanučázadaga Luossareivveaiggádat SA (LBT) stevdnii DG guktii lonuhan dihtii vuoigatvuođalaččaid DG- áirasiid. Guokte áigodatbargi stevdniiga DG suoidnemánus 2014 mas gažaldat lei leaba go fásta bargit oasseáiggis ja buhtadusgáibádus ja bajásčuožžileapmi.

Fiskekortinntekter utgjør hoveddelen av driftsgrunnlaget. Den daglige driften er utført av administrasjonen og sesongarbeidere.

Lokal forvaltning av Tanavassdraget står foran store utfordringer. Det er ikke foretatt fiskereguleringer av betydning i Tanavassdraget siden 1990. Overenskomsten om fisket i Tanavassdraget er en ressursavtale. 3 år er blitt til 26 år og fisket skal om noen år justeres ned til et bærekraftig nivå.

Váldodoaibmavuodđu boahťa sisaboaduin guolástandoartavuovdimis. Hálddahus ja áigodatbargit fuolahit beaivválaš doaimmaid.

Deanučázadaga báikkálaš hálddahusas leat stuorra hástalusat vuordimis. Deanučázadagas eai leat dahkkon mearkkašan veara guolástanmuddemat jagi 1990 rájes. Deanusoahpamuša guolásteami birra lea resursasoahpamuš. 3 jagi lea šaddan 26 jahkái, ja guolásteapmi galgá moatti jagi geahčen muddejuvvot ceavzilis dássái.

Tana 19. oktober 2015, Deatnu golggotmánu 19. b. 2015

Helge Samuelsen
TF leder/DG jođiheaddji

Hans-Erik Varsi
Direktør/direktevra

Lokal forvaltning av fisket i Tanavassdraget

En forskrift om lokal forvaltning av fisk og fisket i Tanavassdraget ble vedtatt 4.02.2011 av Kongen i Statsråd. Forskriften følger opp finnmarksloven, der det er slått fast at lokalbefolkningen langs Tanavassdraget har særskilte rettigheter til fiske på grunnlag av lov, historisk bruk og lokal sedvane.

Forskriften gir hjemmel til å opprette et lokalt forvaltningsorgan for Tanavassdraget: "Tanavassdragets fiskeforvaltning (TF)". Oppgaver som tilrettelegging av fisket, fiskeoppsyn, fangstrapportering og salg av fiskekort overføres fra statlige myndigheter til det lokale forvaltningsorganet. Regler for fisket etter laks i vassdraget følger imidlertid i all hovedsak av en norsk-finsk overenskomst, og den norske og finske staten vil fortsatt ha ansvaret for å sikre en bærekraftig utnyttelse av fiskeressursene. Forskriften er i all hovedsak basert på en enstemmig innstilling fra det såkalte Tanautvalget.

Tana er grensevassdrag mellom Norge og Finland og ett av verdens største vassdrag med atlantisk laks. Vassdraget har en lang rekke små og store sideelver som er lett tilgjengelig for oppvandrende laks, og det er anslått at det finnes mer enn 30 enkeltstammer av laks i vassdraget. Et spesielt trekk ved Tana er den omfattende bruken av tradisjonelle fiskemetoder med bundne redskap som stengsel, drivgarn, stågarn og kastenot. Stangfisket er likevel betydelig, særlig på finsk side.

2011 et overgangsår

2011 var et overgangsår i forvaltningen av Tanavassdraget. Oppgaver som tidligere forvalter Fylkesmannen i Finnmark hadde i Tanavassdraget, ble overført til TF. Fylkesmannen i Finnmark avsluttet statens del av forvaltningen i 2011, før Tana oppsynskasse ble overført til TF i oktober 2011.

Deanučázadaga báikkálaš guolástanhálddašeapmi

Láhkaásahus Deanučázadaga guliid ja guolásteami báikkálaš hálddahus dohkkehuvvui Gonagasas stáhtaráđiinis 4.02.2011. Láhkaásahus lea čuovvuleapmi Finnmárkkulágas, mas celkojuvvo ahte báikegotteolbmui Deanuleagis leat erenoamáš guolástanvuoigatvuođat vuođđuduvvon lága, historijálaš ja árbevirolaš geavaheami bokte.

Láhkaásahus addá láhkavuodđu ásahit báikkálaš hálddašanorgána Deanučázadaga ektui: "Tanavassdragets fiskeforvaltning-Deanučázadaga guolástanhálddahus (TF/DG)". Stáhta eiseválddiin sirdojit barggut nu mo guolástanhálddašeapmi, bearráigeahčču, salašrapporten ja guolástanhoartavuovdin báikkálaš hálddašanorgánii. Njuolgadusat luossabivddu ektui gal leat Norgga-Suoma soahpamuša mielde, ja norgga ja suoma stáhtain lea ain ovddasvástádus sihkarastit ceavzilis ávkástallama guollesurssain. Láhkaásahus lea masá ollásit vuođđuduvvon dan nu gohčoduvvon Deanulávdegotti ovttajenalaš evttohusa mielde.

Deatnu lea rádjačázadat Norgga ja Suoma gaskkas, ja okta máilbmi stuorámus čázadagain main lea Atlánta luossa. Čázadagas leat ollu smávít ja stuorát oalgejogat gosa luossa bures goargnu, ja leat árvvoštallan ahte čázadagas leat eambo go 30 luossanáli. Deanu erenoamášvuohta lea viiddis árbevirolaš fierbmebivdu, nu mo buodđu, golgadeapmi, njággogfierbmi ja nuohhti. Stággobivdu lea lihkká dehálaš, erenoamážit suomabeale.

2011 lei rievdadusjahki

2011 lei rievdadusjahki Deanučázadaga hálddašeamis. Barggut mat ovdal ledje Finnmárkku Fylkkamánnis sirdjuvvoi DGii. Finnmárku fylkkamánni loahpahii stađa oasi hálddašeamis jagi 2011, ja bearráigeahčču kássa sirdui DGii golgotmánus 2011.

Konstituerende møte i TF ble avviklet 29.-30. mars ved Tana bru.

TF overtok driften med administrasjon den 1. juni 2011.

Samarbeid med andre

TF har samarbeid med statlige myndigheter, Sametinget, Tana – og Karasjok kommuner og fiskeorganisasjoner. I oppstartsåret hadde TF viktig samarbeid med miljøvernavdelingen hos Fylkesmannen i Finnmark, Miljøverndepartementet og Direktoratet for naturforvaltning om erfaringer fra lakseforvaltningen. Utveksling av erfaringer fra forvaltningen har vært viktig i oppstartsfasen.

Overgangen fra statlig forvaltning og forarbeide til lokal forvaltning ble delegert - og utført av Laksebreveiere i Tanavassdraget (LBT).

Sammensetning og arbeidet i TFs organer

Hjemmel

Forskrift FOR 2011-02-04 nr.119 Forskrift om lokal forvaltning av fisk og fisket i Tanavassdraget gir hjemmel til å opprette et lokalt forvaltningsorgan for Tanavassdraget. Etter hjemmelen i forskrift er TF registrert i offentlig registre.

Etter forskriften § 6 har Tanavassdragets fiskeforvaltning ni medlemmer med personlige stedfortredere. De fiskeberettigede etter § 3 velger fem av medlemmene på fellesmøtet, jf. § 8. Kommunestyrene i Tana og Karasjok oppnevner to medlemmer hver med personlige stedfortredere blant personer med rett til stangfiske, som ikke har rettigheter etter § 3.

Medlemmene skal oppnevnes innen utgangen av november i valgåret. Enkeltmedlemmer, og stedfortredere, kan skiftes ut i funksjonsperioden når det foreligger særlige grunner. Med særlige grunner menes personlige forhold, som sykdom, flytting, sterke familiære hensyn og lignende, eller vesentlig mislighold av vervets oppgaver.

DG ásahančoahkkín čađahuvvui Deanušalddis njukčamánu 29.-30. b.

DG válddii badjelasas hálldahusdoaimma geassemánu 1.b 2011.

Ovttasbargu earáin

DGas lea ovttasbargu stáhtaeiseválddiin, gielddain ja bivdoservviin. Álgojagi lei DGas dehálaš ovttasbargu Fylkkamánni birasgáhttenossodagain, Birasgáhttendepartemeanttain ja Luondduhálddašan Direktoráhtain luossahálddašeapmi vásáhusain. Álggadetttiin lei dehálaš lonohallat hálldahusaid vásáhusaid.

Sirdin stáhta hálddašeamis ja ovdabargu báikkálaš hálddašeapmái delegerejuvvui ja dan dahke Deanučázadaga luossareiveeaiggátsearvi (LBT).

Čohkkehus ja bargu DG orgánain

Láhkavuodđu

Láhkaásahus FOR 2011-02-04 nr.119 Láhkaásahus báikkálaš hálddašeapmi Deanučázadaga guliid ja bivddu ektui attii láhkavuodđu ásahit Deanučázadaga báikkálaš hálddašanorgána. Láhkavuodđu mielde lea DG registrerejuvvon almmolaš registariin.

Ásahusa § 6 mielde lea Deanučázadaga guolástanhálldahusas ovcci miellahttu geain leat peršuvnnalaš sadjásašlahtu. Guolástanvuoigatvuodalaččain válljejit § 3 mielde vihtta áirasa oktasaščoahkkinis, gč. § 8. Deanu ja Kárášjoga gielddastivrrat vállje guokte áirasa peršuvnnalaš sadjásašlahtuin goappátge, sin gaskkas geain lea vuoigatvuohta stággobivdui, muhto ii § 3 mielde.

Áirasiid galget nammadit ovdal skábmamánnu nohkka, válgajagiid. Ovttaskaslahtuid ja sadjásašlahtuid sáhtta molsut doaibmaáiggis go dasa leat erenoamáš sivat. Erenoamáš sivat sáhttet leat peršuvnnalaš dilit, nu mo buozalmasvuohta, fárren, sakka dárbu bearraša vuhtiiváldimii ja sullasaččat, dahje jos sakka rihkko ámmáha geatnegasvuodaid.

Tanavassdragets fiskeforvaltning avgjør om særlige grunner foreligger. jf. § 6 tredje ledd.

Deanučázadaga guolástanhálddahus mearrida leat go erenoamáš sivat gč. § 6 goalmát lađas.

Tanavassdragets fiskeforvaltning – Deanučázadaga guolástanhálddahus

Tabell nr. 1: TFs har sammensetning fra 2011: Tabella nr. 1: DG čohkkehus jagi 2011:

Rolle:	Navn	Personlig stedfortredere	Valgt av
TF leder	Helge Samuelsen	Jorunn Sottinen	Fiskeberettigede
Nestleder	Elin Sandvik	Ánne Káre M. Kemi	Karasjok kommune
Medlem	Ulf Trygve Ballo	Elin Mary Sabbabsen	Fiskeberettigede
Medlem	Alma Helander	Hagbart Grønmo	Fiskeberettigede
Medlem	Bjarne Rikardsen	Asbjørn Guttorm	Fiskeberettigede
Medlem	Nils Nilsen Gaup	John Nystad	Karasjok kommune
Medlem	Ingrid Nordal	Mildrid Sofie Mudenia	Tana kommune
Medlem	Mari Trosten	Trond Are Anti	Fiskeberettigede
Medlem	Tor-Ørjan Store	Hartvik Hansen	Tana kommune

Funksjonstiden er fire år og følger kommunevalgperioden. Leder og nestleder velges av TF. De fiskeberettigede etter § 3 velger leder for perioden fra opprettelsen av forvaltningsorganet til utløpet av første hele periode. Deretter skal leder og nestleder rulleres hvert annet år mellom representanter for de fiskeberettigede og representanter oppnevnt av kommunene. Ved det første fellesmøte for fiskeberettigede i mars 2011, ble Helge Samuelsen valgt som leder i TF frem til oktober 2015.

Arbeidet i 2011-14

Etter forskrift har TF særlig krav til saksvedtak i forvaltnings- og driftssaker. Vedtak etter forskriftens §§ 9 - 14 krever kvalifisert flertall (2/3). Det samme gjelder budsjettvedtak. Simpelt flertall kan kun anvendes ved behandling av fiskerett/laksebrev saker og ved behandling av andre høringsaker som ikke inngår i §§ 9-14.

Doaibmaáigi lea njeallje jagi ja čuovvu gielddaválgaáigodaga. DG vállje jodiheaddji ja nubbinjodiheaddji. § 3 mielde válljejit guolástanvuoigatvuođalaččat jodiheaddji olles álggahanáigodahkii. Dan rájes galgá jodiheaddji ja nubbinjodiheaddji molsašuvvat juohke nuppi jagi guolástanvuoigatvuođalaččaid ja gielddastivrraid áirasiid gaskkas. Vuosttaš guolástanvuoigatvuođalaččaid oktasaščoahkkimis njukčamánu 2011 válljejuvvui Helge Samuelsen DG jodiheaddjin gitta golgotmánnui 2015.

Doaimmat 2011-2014

Láhkaásahusa mielde leat DGas erenoamáš gáibádušat áššemearrádušain hálddahus- ja doaibmaáššiin. Mearrádušain láhkaásahusa § 9, § 10, § 11, § 12, § 13 ja § 14 gáibiduvvo gelbbolaš eanetlohku (2/3). Nu maiddái budjeahttamearrádušat. Dábalaš eanetlogu sáhttet dušše geavahit go meannudit luossareiveáššiid ja eará gulaskuddanáššit mat eai gula §§ 9-14.

Arbeidet 2011

Tanavassdragets fiskeforvaltning har avholdt seks møter i plenum, hvorav ett var telefonmøte. TF har behandlet i alt 59 saker med vedtak iht. forskriftens krav. Av viktige saker som TF behandlet, er Miljøvern-departementets utkast til proposisjon til endringer av finnmarksloven § 28 og § 28a til proposisjon om endringer i lov av 15. mai 1992 nr. 47 om laksefisk og innlandsfisk m.v. Etter TFs oppfatning er lovforslaget for ensidig oppbygd, som fraviker fra den enstemmige innstillingen fra Tanautvalget. TF anmodet MD i denne omgang å trekke forslag til lovproposisjon som gjelder Tanaloven, og at saken utredes grundigere, før det legges frem som lovforslag.

Andre møter

TF deltok på finsk – norsk lakseseminar i Utsjok. Tema var forhandlinger om overenskomsten om fisket i Tanavassdraget som åpnes i 2012, og bestandssituasjonen i Tanavassdraget, som ble fremlagt av felles overvåkingsgruppe.

Ved regionale forhandlinger med Finland om fiskeregler og fiskekortpriser for tilreisende fiskere, deltok TF med 2 medlemmer jf. forskriftens § 13. Forhandlingene førte ikke frem.

TF hadde kontaktmøter med Ordførerne i Tana – og Karasjok kommuner, LBT og Tana jeger – og fiskeforening. Videre har TF deltatt på seminar om laksen og fisket i sjøen som ble arrangert av Tana og omegn sjølaksefiskeforening.

Av saker som ble drøftet på kontaktmøtene var TFs oppstart med møtene, årets biologiske prosjekter, forhandlingene mellom Norge og Finland om fiskeforskriftene med fokusområder, med mulig endring av fiskeforskriftene i 2012.

Doaimmat 2011

Deanučázadaga guolástanhálddahus doalai guhtta dievasčoahkkima, mas okta lei telefunčoahkkin. DG lea oktiibuot meannudan 59 ášši main mearrádusat láhkaásahusa gáibádusaid mielde. Dehálaš áššiin maid DG lea meannudan, leat Birasgáhttendeparte-meantta evttohus proposišuvdnii finnmárolága rievdademiide § 28 ja § 28a, proposišuvdnii rievdadusaide láhkii miessemánu 15. mai 1992 nr. 47 luossaguliid ja sáivačázaguliide e.e. DG áddejumi mielde lea láhkaevttohus menddo ovttagárdánit huksejuvvon, ja spiehkasta Deanulávdegotti ovttajienalaš evttohusas. DG ávžžuhii BGD dán vuoru geassit ruovttoluotta láhkaproposišuvnnaševttohusa mii guoská Deanoláhkii, ja ahte ášši guorahallo dárkileappo, ovdal go ovdanbukto láhkaevttohussan.

Eará čoahkkimat

DG oasálasttii suoma-norgga luossasemináras Ohcejogas. Fáddán ledje šiehtadallamat Deanusoahpamuša guolásteapmi ektui mii rahppo jagi 2012, ja máddodatgoziheapmi Deanučázadagas, man oktasaš gozihanjoavku buvtti ovdán.

Báikkálaš šiehtadallamiin Suomain bivdonjuolggadusaid ja guossebivdiid bivdokoartahattiid birra, das oasálasttii DG guvttiin áirasiin, gč láhkaásahus § 13. Šiehtadallamiin eai olahan bohtosiid.

DG lágidii gulahallančoahkkimiid Deanu ja Kárášjoga sátnegođiheadjiguoktáin, stádain ja Deanu bivdu ja guolástanservviin. Muđuid lea DG oasálasttán semináras mearraluossa ja mearraguolásteami birra, man Deanu ja biras mearraluossabivdosearvi lágidii.

Oasi áššiin mat digaštallo gulahallančoahkkimiin lea DG álggahheapmi, dan jagáš biologalaš prošeavttat, šiehtadallamat Norgga ja Suoma gaskkas guolástannjuolggadusaid birra, mas váldofokus lei vejolaš rievdadusat guolástannjuolggadusain jagi 2012.

I kontaktmøtene med fiskeorganisasjonen ble bl.a. fangststatistikk og resultater fra overvåkingsgruppa presentert, og videre orientert om forberedelser til forhandlinger med Finland om Tana overenskomsten, og om forventete fokusområder i forhandlingene som starter i 2012.

Sammensetning og arbeidet i TFs organer 2012

Etter kommunevalget 2011 oppnevnte Karasjok kommune Kjell H. Sæther og Ragnhild Vassvik Kalstad som nye medlemmer til TF, med John Nystad og Elin Sandvik som personlige stedfortredere. Ved møte i februar ble Ragnhild V. Kalstad valgt som nestleder i TF.

Gulahallančoahkkimiin bivdoserviin digaštallui e.e. salašstatistihkka ja gozihanjoavkku bohtosiid birra, ja viidáset

muitaluvvui ráhkkanemiid birra, šiehtadallamiidda Suomain Deanu-soahpamuša ektui, ja vurdojuvvon fokusbealit šiehtadallamiin mat álggahuvvot jagi 2012.

DG orgánaid čohkkehus ja doaibma 2012

Manjil gielddaválggat 2012 nammadii Kárášjoga giella Kjell H. Sæther ja Ragnhild Vassvik Kalstad ođđa DG- áirasiin, sadjásaččat John Nystad ja Elin Sandvik. Guovvamánočoahkkinis válljejuvvui Ragnhild V. Kalstad DGa nubbinjođiheaddjin láhkaásahusa mielde.

DG lea doallan čieža čoahkkima ja meannudan oktiibuot 85 ášši main mearrádus DG miellahtuid searvan lei 92%.

Bilde: TF-sammensetning etter kommunevalget i 2011. Fra bak til venstre: Bjarne Rikardsen, Alma Helander, Helge Samuelsen, Ulf T. Ballo, Mari Trosten. Foran fra venstre: Ingrid Nordal, Tor Ørjan Store, Kjell H. Sæther. (Ragnhild Vassvik Kalstad mangler på bilde).

Govas manná gieldda válggaid 2011. Gurutravddas manábealde; Bjarne Rikardsen, Alma Helander, Helge Samuelsen, Ulf T. Ballo, Mari Trosten. Gurutravddas ovddabealde: Ingrid Nordal, Tor Ørjan Store, Kjell H. Sæther. (Váilu govas Ragnhild Vassvik Kalstad).

TF har avholdt syv møter og har behandlet i alt 85 saker med vedtak iht. forskriftens krav. TF medlemmenes fremmøte var 92 %.

Jorunn Sottinen, Elin M. Sabbasen og Asbjørn Guttorm fratrådte etter eget ønske som stedfortrederne i TF i juni og i august 2012.

Etter utnevning som statssekretær fratrådte Ragnhild V. Kalstad som nestleder og medlem i TF i september 2012.

Møter og representasjoner

I 2012 har TF prioritert møter med fiskere og bygder i elvedalens område. Til TF møte 14. august inviterte TF fiskeorganisasjoner i Tana og Karasjok, Tana – og Karasjok kommuner og Sametinget til drøftingsmøte. TF arrangerte ti folkemøter om fisket i Tanavassdraget i 2012. Temaene var erfaringer fra årets tiltak, bespart fisketrykk og drøfting av mulige endringer av fiskeforskriftene for 2013 -14.

Jorunn Sottinen, Elin M. Sabbasen ja Asbjørn Guttorm giessádedje sadjásažžan DGas iežaset sávaldaga mielde geassemánu ja borgemánu 2012.

Maŋŋil go Ragnhild V. Kalstad nammaduvvui stáhtačállin čakčamánu 2012 de luobai son nubbinjođiheaddjin ja DG miellahttun.

Čoahkkimat ja ovddasteamit

Jagi 2012 vuoruhii DG deaivvadit guolásteddjiin ja báikegottiin Deanuleagis. Borgemánu 14.b. čoahkkimii bovdii DG Deanu ja Kárášjoga guolástanserviidd, Deanu ja Kárášjoga gielda ja Sámediggi digaštallančoahkkimii. DG lágidii logi álbmotčoahkkima Deanučázadaga guolásteami birra jagi 2012. Fáddát ledje vásáhusat dán jagáš doaibmabijuin, geahpeduvvon bivdodeattu ja digaštallan vejolaš rievdadusain guolástannjuolggadusain 2013-14.

Bilde fra Tanalov seminar august 2012 i Polmak, øverst fra venstre. Láhkasemináras 20.08.2012 Buolbmágis maŋábealde gurutravddas; Kjell-Magne Johnsen, Ulf T. Ballo, Mari Trosten, Terje Johnsen, Brynly Ballari, Thoralf Henriksen, Ingvald Guttorm, Steinar Pedersen, Oskar J. Grimstad (saksordfører i Lov Prop. 86 L saken, áššesátnejođiheaddji láhkaproposišuvnnaševttohusas), Jørn Aslaksen, Lemet Jon Ivvar, Trond Are Anti, Aage Solbakk og Jan A. Samuelsen. Nederst fra venstre, ovddabealde gurutravddas; Hans-Erik Varsi, Helge Samuelsen, Harald Hirsti, Odd Tobiassen og Hartvik Hansen. (Foto, Govven: Kjell H. Sæther).

Videre ble TFs arbeid mot Miljøvern-departementets forslag til opphevelse av Tanaloven av 1888 ved lovproposisjon 86 L presentert, med TFs forslag til videreføring av Tanaloven av 1888 som særlov for fisket i Tanavassdraget.

TF deltok på fem årsmøter/lakseseminarer og to møter med 4 soner om sone grenser i Tana. I forhold til øvrige oppgaver, er det etter dagens ressurser ikke sannsynlig at TF i tiden fremover har mulighet til å videreføre like høy møteaktivitet.

Reforhandling av avtale mellom Norge og Finland om laksefisket mv. i Tanavassdraget

Miljøverndepartementet og det finske Jord og skogbruksdepartementet har siden 2010 planlagt reforhandlinger om ny overenskomst om fisket i Tanavassdraget. Forhandlingene ble igangsatt i 2012.

Krav om tilbakebetaling av tilskudd

Laksebreveiere i Tanavassdraget (LBT) fremla i november 2012 krav om tilbakebetaling av tilskudd kr. 573 000 til dekking av utgifter til planlegging og forarbeider for lokal forvaltning i 2011.

Ved møte mellom Fylkesmannen i Finnmark og LBT i januar 2011, ble det oppnådd enighet mellom Fylkesmannen i Finnmark og LBT, om at LBT påtar seg jobben med overgangen fra statlig forvaltning til lokal forvaltning i Tanavassdraget. Oppgaven var bl.a. å forberede fellesmøtet og TF møter frem til sommeren, forarbeide til fiskesesongen slik at salgsopplegg, fiskeoppsyn, administrasjon mm er på plass når fiskesesongen startet. Arbeidstiden ble avtalt til 4 måneder, og Fylkesmannen i Finnmark finansierte overgangsperioden. TF avviste kravet ved brev til LBT v/advokatfirmaet.

Viidáset ovdanbuktui DG ángiruššama Birasgáhttendepartemeanta ektui, ja sin láhkaevttohus heaittihit Deanulága jagis 1888 proposišuvnna 86 L bokte, oktan DG evttohusain doalahit Deanulága 1888 sierraláhkkan Deanučázadaga guolásteamis.

DG lea vel oasálasttán viđa jahkečoahkkimiin/luossaseminárain ja guovtti čoahkkimiin sonarájaid birra Deanus. Eará bargguid ektui, de ii dáidde otná resurssaid mielde vejolaš joatkit seamma ollu čoahkkindoaimmain.

Ođasmahttin Deanučázadaga Norgga ja Suoma gaskasaš šiehtadusas luossabivddus ja eará

Birasgáhttendepartemeanta ja suoma Eana- ja vuovdedoaludepartemeanta lea jagi 2010 rájes plánen ođasmáhttinšiehtadallamiid ođđa soahpamušas Deanučázadaga guolásteami ektui. Šiehtadallan álggahuvvui jagi 2012.

Gáibádus doarjagiid máksit ruovttoluotta

Skábmamánus 2012 bukte Deanučázadaga Luossareivveaigádat (LBT) gáibádusa ruovttoluotta máksit ruhtadoarjaga kr. 573 000 gokčat olggosgoluid plánet ja ovdabargguid ovddas báikkálaš hálddašeapmái jagi 2011.

Čoahkkimis gaskkal Finnmárku Fylkkamánni ja LBT ođđajagimánu 2011, bođiiga ovttaoivillii dasa ahte LBT váldá badjelasas barggu sirdima stáhtahálldahusas báikkálaš hálddašeapmái. Barggut ledje e.e. ráhkkanahhtit oktasaščoahkkimii ja DG čoahkkimiid geasi rádjai, ovdabarggut bivdoáigodahkii nu ahte vuovdinortnet, bearráigeahčču, hálldahus jnv. leat sajis go bivdojahki álgá. Bargoáigi sohppojuvvui 4 mánnui, ja Finnmárku Fylkkamánni ruhtadii sirdináigodaga. DG hilggui LBT gáibádusa reiven advokáhttafirpmá bokte.

Sammensetning og arbeidet i TFs organer 2013

Etter utnevnelse av TF medlem til statssekretær, oppnevnte Karasjok kommune nye medlemmer til TF i desember 2012. Nils Nilsen Gaup og Elin Sandvik ble reoppnevnt som medlemmer, med John Nystad og Ánne Káre Kemi som personlig stedfortredere.

Møter i 2013

TF hadde seks møter og har behandlet i alt 71 saker med vedtak iht. forskriftens krav.

Fellesmøte

Etter fratreden fra tre stedfortredere til TF i 2012 inviterte TF til fellesmøte 25. april 2013 på Levajok fjellstue ved kunngjøring i lokal media. Det ble levert mistillitsforslag mot TF medlemmer.

Fellesmøtet er en videreføring av tidligere to lakseting hvert 4. år i Tana og Karasjok. Det som er endringen er at møtet skal omfatte alle de fiskeberettigede etter § 3 i forskriften. Møtet kan kun behandle de saker som er kunngjort. Søknad om fratreden som TF medlem behandles ved neste TF møte, og eventuell suppleringsvalg foretas ved neste fellesmøte etter at saken er kunngjort.

Flere møtedeltagere opponerte mot møtets avvikling. Etter dette var det ikke mulig for fellesmøte 2013 å behandle sak 2 suppleringsvalg av en personlig stedfortreder fra Karasjok og to personlige stedfortredere fra Tana, med valgperiode frem til høsten 2015.

DG orgánaid čohkkehus ja doaimmat 2013

Manjil go DG miellahttu nammaduvvui stáhtačállin, de nammadii Kárášjoga gielda ođđa DG miellahtuid juovlamánus 2012. Nils Nilsen Gaup ja Elin Sandvik nammaduvvuiga ođđasit miellahttun, John Nystad ja Ánne Káre Kemi peršuvnnalaš sadjásažžan.

Čoahkkimat 2013

DG doalai guhtta čoahkkima ja meannudii oktiibuot 71 ášši main mearrádus láhkaásahusa mielde.

Oktasaščoahkkin

Manjil golmma DG-sadjásačča luohpan, bovdii DG oktasaščoahkkimii cuoŋománu 25.b 2013, Leavvajoga duottarstobus, almmuhusa bokte báikkálaš mediain. Doppe ovddiduvvui eahpeluohttámuš DG láhtuide.

Oktasaščoahkkin lea joatkka ovddeš guovtti luossadikkiin mat leamaš juohke 4 jagi Deanus ja Kárášjogas. Rievdadus das lea ahte čoahkkin guoská buot guolástanvuoigatvuođalaččaide láhkaásahusa § 3 mielde. Čoahkkin ii sáhte meannudit eará áššiid go daid mat leat almmuhuvvon. Ohcan luohpat DG-láhttun meannuduvvo čuoovvovaš DG-čoahkkimis, ja lasáhusvállggat dahkkot čuoovvovaš oktasaščoahkkimis manjil go ášši lea almmuhuvvon.

Mánnga čoahkkinoasseváldit vuosttildedje sakka dasa mo čoahkkin lágiduvvui. Dán manjá ii lean šat oktasaščoahkkimis 2013 vejolaš meannudit lasáhusvállggaid peršuvnnalaš sadjásaččaide, okta Kárášjogas ja guoktása Deanus, válgaáigodat čakčii 2015.

Bilde, full sal og høy temperatur før fellesmøtet i Levajok 25. April 2013, (Foto: Narve Stubbraaten Johansen). Dievva berošteaddjit luossačoahkiimis 25. b. Cuonomanus 2013 Leavvajogas, (govven: Narve Stubbraaten Johansen).

Andre møter

I 2013 har TF deltatt på ulike møter i regi av myndigheter, forvaltning og fiskeforeninger.

- Årsmøte i fiskeforening og møte med fiskeforening
- Møte med fiskefelleskaper i Utsjok
- Møte 21. mai 2013 i Tana med ordførerne i Tana og Karasjok, Miljøverndepartementet og LBT om forvaltningen og regelforståelsen av valgmuligheten av representanter til TF
- fire forprosjektmøter om Norsk Laksesenter
- tre møter med regionale forvaltningsmyndigheter om eventuelle endringer i tilreisendes fiskeforskrifter i grenseelvdelen
- tre planleggingsmøter og tre delegasjonsmøte i den norske delegasjonen vedrørende forhandlinger om ny overenskomst mellom Norge og Finland om fiske mv. i Tanavassdraget
- to informasjonsmøter i Karasjok og Tana om forhandlinger om ny overenskomst mellom Norge og Finland om fiske mv. i Tanavassdraget

Eará čoahkkimat

2013 lea DG oasálasttán iešguđet čoahkkimiin eiseválddiid, hálddahusaid ja bivdoserviidd olis.

- Oaggunsearvvi jahkečoahkkin ja čoahkkin oaggunserviin
- Čoahkkin guolástusgottiin Ohcejogas
- Čoahkkin miessemánu 21.b 2013 Deanu ja Kárášjoga sátnedođihedjiin, Birasgáhttentdepartemeanttain ja LBT hálddašeapmi ja njuolggadusipmárdusa birra, ja válljenvejolašvuodaid DG-áirasiid ektui.
- Njeallje ovdaprošeaktačoahkkima Norgga Luossaguovddáža birra
- Golbma čoahkkima regiovnna hálddašaneiseválddiin mas áššin lei vejolaš rievdadus guossebiivdiid bivdonjuolggadusain rádjacázis.
- Golbma ráhkkanančoahkkima ja golbma sáttatčoahkkima norgga sáttatgottis šiehtadallamiin ođđa soahpamušas gaskkal Norgga ja Suopma Deanučázadaga guolásteamis ja eará.

- Guokte diehtujuohkinčoahkkima
Kárášjogas ja Deanus šiehtadallamiid
birra mat leat Norgga ja Suoma

soahpamuša ođasmahttimis
Deanučázadaga guolásteamis ja eará.

Bilde: Delegasjonsmedlemmer til forhandlingen om ny overenskomst. Fra venstre: Helge Samuelsen (TF-leder), Liss-Ellen Ramstad (sametinget), Arne Eggereide (Miljødirektoratet) og Tor Ørjan Store (TF-medlem). (Foto: Narve Stubbraaten Johansen).

Oassi Norgga šiehadallanlávdegottis Girkonjárggas 1.04.2014; Gurutbealde Helge Samuelsen DG jođiheadji, Liss-Ellen Ramstad (Sámediggis), Arne Eggereide (Dálkkádat – ja birasdirektoráhtas) ja Tor Ørjan Store (DG-lahtu). (Govven: Narve Stubbraaten Johansen).

Sammensetning og arbeidet i TFs organer 2014

Møter i 2014

TF har avholdt fire plenumsmøter og har behandlet i alt 77 saker med vedtak i henhold til forskriftens krav. TF medlemmenes fremmøte har vært 94 %.

I løpet av 2014 var endringen av Tanaforskriften en sentral sak. Endringen påla TF å arrangere åpne, rådgivende laksemøter for fiskere med stang- og garnfiskerett i Tanavassdraget. Det ble arrangert møter på Tana bru og i Karasjok. Miljødirektoratet deltok og orienterte om forhandlingsprosessen.

Endringa av forskrifta klargjorde muligheten for å bytte ut medlemmer i TF. Avklaringen

DG orgánaid doaimmat ja čohkkehus 2014

Čoahkkimat 2014

DG doalai njeallje dievasčoahkkima ja meannudii oktiibuot 77 ášši main mearrádus láhkaásahusa mielde. DG láhtuid searvan lei 94%.

Jagi 2014 mielde lei Deanoláhkaásahusa rievdadeapmi guovddáš ášši. Rievdadus geatnegahtii DG lágidity rabas, ráđđedeaddji luossačoahkkimiid guolásteddjiiide geain lea stággo- dahje fierbmeeivdovuogatuoha. Čoahkkimat lágiduvvojedje Deanušalddis ja Kárášjogas. Birasgáhttemdepartemeanta oasálasti ja almmuhii dieđuid šiehtadallanproseassa birra.

gjorde det mulig å arrangere fellesmøte for å erstatte de tre stedfortrederne som trakk seg i

2012. Ved fellesmøte 25. oktober 2014 ved Tana bru ble Per A. Holm, Karl G. Myrli og Auvo A. Turunen valgt som stedfortredere for Helge Samuelsen, Ulf T. Ballo og Bjarne Rikardsen.

TF som forvaltningsorgan, endring av Tanaloven og revidering av forskrift ble gjennomgått. Møtet ga råd til forvaltningstiltak.

I 2014 har TF deltatt på ulike møter i regi av myndigheter, forvaltning og fiskeforeninger.

Befaring

Det ble gjennomført befaring i lešjohka og Kárášjohka i juni 2014. TF medlemmer, administrasjon og oppsynsbetjenter fra Karasjok deltok. Under befaringen besøkte ulike grupper lešjohka opp til Rágesjohka, og Kárášjohka opp til Šhorbmui.

Rievdaduvvon lálhkaásahus čielggadii vejolašvuodaid mo molsut láhtuid DGas.

Čielggadeapmi dagai vejolažžan lágideit oktasaščoahkkima válljet sadjái láhtuid daid sadjásaččaide geat giessádedje jagi 2012. Oktasaščoahkkinn golggothmánu 25.b válljii Per A. Holm, Karl G. Myrli ja Auvo A. Turunen sadjásažžan Helge Samuelsenii, Ulf T. Ballo ja Bjarne Rikardsenii.

DG hálldašanorgánan, Deanulága rievdadeapmi ja lálhkaásahusa ođasmahttin čilgejuvvui. Čoahkkinn buvttii ráđiid hálldahusdoaimmabijuide.

Jagi 2014 lea DG oasálasttán iešguđet čoahkkimiin eiseválddiid, hálldahusaid ja bivdoserviiddis.

Geahčadeapmi

Geassemánu 2014 čađahuvvui geahčadeapmi lešjogas ja Kárášjogas. DG áirasat, hálldahus ja Kárášjoga bearráigeahččit oasálaste. Geahčadeamis iske iešguđet joavkkut lešjoga Rágesjohkii, ja Kárášjoga Šurbmui.

Bilde: Nils N. Gaup, nestleder i TF 2013 – 2015. Govas Nils N. Gaup DGa nubbinjođiheaddjin 2013 – 2015.

Fra befaringen i sideelvene i øvre Kárášjohka og Bavvtajohka i 2014. Øverst til høyre; TF-leder Helge Samuelsen. Øverst til venstre; oppsynsbetjent Jan Morten Simonsen Utsi. Nederst til venstre; TF-medlem Elin Sandvik, oppsynsbetjent Sammol J. Nystad og båtfører Hans Solbakken. Øvrige bilder er fra andre norske sideelver (foto: Narve Stubbraaten Johansen).

Geahčadeamis oalgejogain bajit Kárášjohka ja Bávttajohka 2014. Bajimuččas olgeš bealde; DG jođiheaddji Helge Samuelsen. Bajimuččas gurot bealde; bearráigeahčči Jan Morten Simonsen Utsi. Vuolimuččas gurot bealde; DG láhttu Elin Sandvik, bearráigeahčči Sámmol J. Nystad ja fanasalmmái Hans Solbakken. Eará govat leat eará norgga oalgejogain váldon (govven: Narve Stubbraaten Johansen).

Lov om fiskeretten i

Tanavassdraget

Våren 2012 fremla Miljøverndepartementet ny lovproposisjon om blant annet å implementere Tanaloven av 1888 inn i Finnmarksloven uten en høringsprosess. TF leverte innsigelse til Miljøverndepartementets prosess og saksfremleggelse for endringer av finnmarksloven og Tanaloven. Tanalov av 23. juni 1888 nr. 1, om retten til fiskeri i Tanavassdraget som omhandler individuell fiskerett i Tanavassdraget, er ved forslag til Prop 86 L foreslått opphevet og inntas i Finnmarkslovens § 28. Tanalov saken er den enkeltsaken som TF brukte mest ressurser på i 2012.

Láhka Deanučázadaga

guolástanvuoigatvuođaid birra

Gidđat 2012 almmuhii Birasgáhttendepartemeanta ođđa láhkaproposišuvnna e.e. das ahte ovttahttit Deanulága 1888 Finnmárkkuláhkii gulaskuttakeahtta DG vuosttildii Birasgáhttendepartemeanta proseassa ja áššeovdanbuktima Finnmárkkulága ja deanolága rievvademiide. Deanoláhka geassemánu 23.b 1888 nr 1, guolástanvuoigatvuođa birra Deanučázadagas mas celko ovttaskas guolástanvuoigatvuođas, evttohuvvui Prop 86 L bokte hilgojuvvot ja sisačálihuvvot Finnmárkkuláhkii § 28. Deanoláhkaášši lea dat ovttaskas ášši masa DG bijai eanemus návccaid jagi 2012.

31.05.2012 arrangerte Energi – og miljøkomiteen åpen høring i Stortinget om Prop. 86 L (2011-2012) Endringer i lov om laksefisk og innlandsfisk mv., i lov om forvaltning av naturens mangfold og i lov om rettsforhold og forvaltning av grunn og naturressurser i Finnmark fylke. TF hadde sammen med Kárášjoga gielda – Karasjok kommune og Deanu gielda – Tana kommune felles fremføring for Energi – og miljøkomiteens åpne høring den 31.05.2012. Helge Samuelsen, Kjell H. Sæther og Hans-Erik Varsi representerte TF.

31.05.2012 lágidii Energiija ja biraskomitéa rabas gulaskuddan Stuorradikkis Prop. 86 L birra (2011-2012) rievdadusat lágain luossaguliid ja sáivačáhceguliid ja eará ja láhka luonddumárggabealátvuoda hálddašeamis ja lahka riektedilis ja hálddašeamis eatnamiin ja luondduresurssain Finnmárku Fylkkas. DG as lei ovttas Kárášjoga ja Deanu gielddain oktasas ovdanbuktima Energiija ja biraskomitéa rabas gulaskuddamis 31.05.2012. Helge Samuelsen, Kjell H. Sæther ja Hans-Erik Varsi ovddastedje DG.

Bilde: Hans-Erik Varsi ved fremlegg av forslag om Tanalov for Miljø – og energikomiteen i Stortinget 31.05.2012. Videre fra venstre: Hartvik Hansen, Toralf Henriksen og Helge Samuelsen (foto: Kjell H. Sæther).

Govva: Hans-Erik Varsi ovdanbuktá Deanulága evttohusa biras – ja energiakomiteas Stuorradiggis 31.05.2012. Muđuid gurutbealde: Hartvik Hansen, Toralf Henriksen ja Helge Samuelsen (Govven: Kjell H. Sæther).

Seminar om Tanaloven av 1888 i Polmak

20. august arrangerte TF seminar i Polmak om Tanaloven av 1888 med den historiske bakgrunnen, og om Prop. 86 L (2011-2012) som omhandler bl.a. om endringer i Finnmarksloven og Tanaloven. 21. august var det møte i Karasjok med Ordføreren og administrasjon og Ordføreren i Tana.

Seminára Buolbmágis Deanolága 1888 birra

Borgemánu 20.b lágidii DG seminára Buolbmágis Deanulága 1888 birra. Historjjálaš duogáš, ja Prop. 86 L (2011-2012) man sisdoallu lea rievdadeapmi Finnmárkolágas ja Deanolágas. Borgemánu 21. b. lei čoahkkin Kárášjogas sátnejođiheaddjin ja hálldahusain, ja Deanu sátnejođiheaddjin.

Lov seminar om Tanaloven i Stortinget

TF fikk gjennomslag for lov seminar i Stortinget i forbindelse med behandlingen av Prop. 86 L., som omhandler bl.a. om endringer i Finnmarksloven og Tanaloven. Seminaret ble avholdt 25. oktober 2012 i Stortinget. Saken er en oppfølging etter den åpne høringen i Energi – og miljøkomiteen i mai 2012 om Prop. 86 L.

TF har brukt historisk – og juridisk ekspertise som bistand for å utarbeide utkast til endring av Tanaloven av 1888, som ble fremlagt på lovseminaret. Helge Samuelsen, Steinar Pedersen, Thoralf Henriksen og Hans-Erik Varsi representerte TF.

Ved møter i oktober presenterte TF forslag til videreføring av Tanaloven av 1888 for fiskeberettigede, for organisasjoner og for politikere i Stortinget.

Komiteen ga enstemmig instilling til Stortinget om at Tanaloven av 1888 videreføres som særlov. Komiteen har ikke innvendinger til det materielle innholdet i regjeringens forslag, og anmoder regjeringen å komme tilbake med forslag til endringer i 1888-loven, slik at materielle endringene blir ivaretatt uten at det blir en samordning i Finnmarksloven. 30. november vedtok Stortinget forslaget.

Etter Stortingets behandling av endringer av lovproposisjon i 2012 fremla Klima- og miljødepartementet til ny høring – lov om fiskeretten i Tanavassdraget (Tanaloven), uten samordning i Finnmarksloven. Lov om fiskeretten i Tanavassdraget Lov 2014-06-20-51 erstattet 1888 loven. Forholdet til folkeretten og lokalbefolkningens rett til stangfiske ble inntatt i loven. Lovendringen medførte til endring av Finnmarkslovens § 28 a. Fisket i Tanavassdraget.

Láhkaseminára Stuorradikkis Deanulága birra

DG bidrø oázžut láhkaseminára Stuorradikkis gieđahaladettiin Prop. 86 L., man sisdoallu lea rievdadeapmi Finnmarkkolágas ja Deanolágas. Seminára lágiduvvui golggotmánu 25.b. Stuorradikkis. Ášši lei čuovvleapmi rabas gulaskuddamis mii lei Energiija- ja biraskomitéas miessemánus 2012 Prop. 86 L birra.

DG lea geavahan historjjá- ja juridihkalaš erenoamáščeppiid veahkkín hábmet evttohusa rievdademiide Deanolágas 1888, man ovdanbukte láhkasemináras. Helge Samuelsen, Steinar Pedersen, Thoralf Henriksen ja Hans-Erik Varsi ovddastedje DG.

Čoahkkimiin golggotmánus almmuhii DG evttohusa doalahit Deanulága 1888 guolástanvuoigatvuođaid birra vuoigatvuođalaččaide, organisašuvnnaide ja stuorradiggepolitihkkáriidda.

Komitéa buvttii ovttajienalaš evttohusa Stuorradiggái bisuhit Deanulága 1888 sierraláhkkan. Komitéas eai lean mearkkašumit materiála sisdollui man ráđđehus ovddida, ja ávžžuha ráđđehusa máhccat 1888-lága rievdademiide, nu ahte materiála rievdadusat váldot vuhtii nu ahte ii biddjo oktii Finnmarkkulágain. Skábmamánu 30.b. dohkkehii Stuorradiggi evttohusa.

Manjil go Stuorradiggi meannudii láhkaproposišuvnna rievdadeami jagi 2012 almmuhii Dálkkádat ja birasdepartemeanta ođđa gulaskuddama – láhka Deanučázadaga guolástanvuoigatvuođaid birra (Deanoláhka), oktiičadnokeahtá Finnmarkkolágain. Láhka Deanučázadaga guolástanvuoigatvuođain Láhka 2014-06-20-51 bođii 1888 lága sádjái. Čanastagat Álbmotriektái ja báikegotteolbmuid riekti stággobivdui sisačálihuvvui láhkii. Láhkarievdadus mielddisbuvttii rievdadeapmi Finnmarkkulágas § 28 a. Deanučázadaga guolásteapmi.

Endring i forskrift 4. februar 2011 nr. 119 om lokal forvaltning av fisk og fisket i Tanavassdraget FOR-2014-06-20-787

Klima – og miljødepartementet sendte i januar 2014 til høring, forslag til endringer i forskrift 4. februar 2011 nr. 119 om lokal forvaltning av fisk og fisket i Tanavassdraget. Endringene i forskriften vil skje av regjeringen, ved en kongelig resolusjon.

TF støttet departementets forslag til endring av § 6 tredje ledd, ny femte ledd, § 8 og § 11 tredje ledd som fremlagt. Departements forslag til endring av forskrift vil gi klarere og bedre rammebetingelser for fremtidig forvaltning av Tanavassdraget. Endring av forskrift trådte i kraft 1. juli 2014.

Stevning

Laksebreveiere i Tanavassdraget SA (LBT) anla sak mot Tanavassdragets fiskeforvaltning (TF) i juni 2013. Laksebreveierne ville bytte ut fiskerettshavernes medlemmer i TF basert på et uanmeldt valg i forbindelse med fellesmøtet i april, men fikk ikke medhold i Indre-Finnmark tingrett. Dom ble avsagt 17. september 2013. LBT har anført i saken at de representerer 257 fiskeberettigede i sitt søksmål mot TF. TF hadde ikke forutsett stevningssak i årsplanen.

I desember 2013 ble TF på nytt stevnet av LBT for indre-Finnmark tingrett. Saken gjaldt plikt til å innkalle til fellesmøte. Stevningen er en oppfølging av stevningen fra sommeren 2013, der TF ble frifunnet for kravet fra LBT. Saken ble forlikt og stevningen ble trukket av LBT i september 2014.

Láhkaásahusa rievdadus guovvamánu 4.b. 2011 nr. 119 báikkálaš hálddašeami birra Deanučázadaga guliid ja guolásteamis FOR-2014-06-20-787

Dálkkádat- ja birasdepartemeanta sáddii ođđajagimánu 2014 gulaskuddama, rievdadusevttohus láhkaásahussii guovvamánu 4.b. 2011 nr. 119 báikkálaš hálddašeapmi birra Deanučázadaga guliid ja guolásteamis. Láhkaásahusrievdadeapmi lei ráđđehusa bokte, gonagaslaš resolušuvnnain.

DG doarjjui departemeantta rievdadusevttohus § 6 goalmát ládđasis, ođđa viđát lađas, § 8 ja § 11 goalmát lađas nu mo ovddiduvvon. Departemeanta rievdadusevttohus čielggada ja buorida rámmaeavttuid Deanučázadaga boahhtevaš hálddašeapmái. Láhkaásahusa rievdadus doaibmagodii suoidnemánu 1.b 2014.

Lágasteamit

Deanučázadaga Luossareivveaigádat SA (LBT) lágastedje DG vuostá geassemánu 2013. Luossareivveaigádat dáhtto molsut vuoigatvuođalaččaid DG-áirasiid válggaid vuođul mat ledje dáhkkon cuonjománu álmukeahhtá oktasaščoahkkimis, muhto Sis-Finnmárku diggegoddii ii dorjon sin. Duopmu celkui čakčamánu 17.b 2013. LBT lea áššis cealkán ahte sii ovddastit 257 vuoigatvuođalačča áššáskuhttimis DG vuostá. DG ii lean vuordán lágasteami jahkeplánas.

Juovlamánu 2013 stevdnejuvvui DG ođđasit LBTii, Sis-Finnmárku diggegoddái. Áššin lei geatnegasvuođa gohččut oktasaščoahkkimii. Stevdnen lei čuovvoleapmi dan stevdnemis mii lei geasset 2013, mas DG áššehuvvui LBT gáibádusa ektui. Áššis bođii soahpamuš ja LBT gesii stevdnema ruovttoluotta čakčamánu 2014.

Stevning fra sesongarbeidere

To sesongarbeidere stevnet ved LO Advokatene TF for Indre Finnmark tingrett i juli 2014. Saken gjelder spørsmålet om saksøkerne er å betrakte som fast ansatte på deltid samt krav på erstatning/ oppreisning. Saken ble forlikt ved rettsmekling i april 2015.

Stevdnen geassebargiid bokte

Guokte geassebargi stevdniiga DG Sis-Finnmárku diggegoddii ovdii LO-Advokatene bokte, suoidnemánu 2014. Áššis lei ahte leaba go bargiguovttos fásta bargit oasseáiggis ja buhtadusgáibádus/bajásčuožžileapmi. Áššis sohppojuvvui diggesoabadallama bokte cuonjománus 2015.

Bilder fra ungfiskundersøkelse i Lákšjohkvassdraget (foto: Narve Stubbraaten Johansen).

Govat veajetiskosiin Lákšjogas (govven: Narve Stubbraaten Johansen).

Salg av fiskekort

TF overtok i 2011 ansvaret for organiseringen av salg av fiskekort fra Fylkesmannen. Salgssystemet er i stor grad videreført i samme form som det hadde de siste årene før overtakelsen. Både lokale fiskere og tilreisende må fortsatt kjøpe kort over disk hos et av utsalgsstedene til TF. Alle kjøpere blir registrert i databasen til scanatura, og det er hit all fangst blir rapportert.

Utsalgsstedene

TF har kontrakt med utsalgssteder rundt om i vassdraget. I 2015 var det 7 bedrifter som solgte fiskekort for TF. I løpet av første perioden har TF hatt kontrakt med i alt 9 bedrifter. Alle utsalgsstedene har solgt fiskekort til både tilreisende og lokale fiskere.

Produkter for tilreisende fiskere

Allerede i 2008 oppdelte Fylkesmannen vassdraget i ulike fiskesoner. Hver sideelv ble dekket av et eget kort, og selve Tanaelva er oppdelt i 5 hovedområder, i tillegg til begrensingsområde i Storfossen (Boratbokca-Jalve). TF har ikke endret fiskesonene, men har imidlertid åpnet ytterligere tre sideelver for fiske, nemlig Geaimmejohka, Baisjohka og Luovvtejohka/Luftjok (2014). Det tilbys nå kort i 20 ulike fiskesoner (tab 2).

I 2012 ble det forsøkt med begrensningssoner i Seida- og Skiippagurrastryket, men det ble konkludert med at det ikke var tilstrekkelig med fiskere som var aktiv der til at sonene hadde noe for seg.

I 2014 ble det opprettet billigere kort for tilreisende fiskere som ønsket å fiske etter innlandsfisk i lakseførende strekninger av Tanavassdraget. Les mer om dette under «harrfiskekortet».

TF har økt prisen i norske deler av vassdraget siden overtakelsen i 2011. Prisen for sjøørretkortet er økt fra 80,- til 200,- pr døgn. Prisen for fiske i Tanaelva og sideelver med storlaks er økt fra 200,- til 400,-, mens den i mindre sideelver er økt til 300,- pr døgn. Foran 2015 sesongen ble det opprettet et

Guolástankoartavuovdin

Jagis 2011 válddii DG badjelasas ovddasvástádusa Fylkkamánnis hálddašit guolástankoartavuovdima. Vuovdinvuogádat lea bisuhuvvon sullii seamma hámis go ovdal sirdima. Sihke báikkálaš guolásteaddjit ja guossit fertejit ain oastit koartta muhtin DG vuovdinbáikkiin. Buot oastit registrerejuvvojit scanatura databásii, ja dasa maid rapportere buot sálláša.

Vuovdinbáikkít

DGas lea kontrákta vuovdinbáikkiin iešguđet osiin čázadagas, 2015 vuvde 7 fitnodaga guolástankoarttaid DG ovddas. Vuosttaš áigodagas leamaš kontrákta oktiibuot 9 fitnodagain. Vuovdibáikkít leat vuovdán bivdolobi sihke guosse- ja báikkálaš guolásteddjiide.

Buktagat guossebivdiide

2008 juo jugii Fylkkamánni čázadaga iešguđet bivdosonaide. Juohke oalgejogas lei sierra koarta, ja váldojohka juhkkajuvvui 5 váldoguovlun, lassin ráddjejuvvon báikkiin Vuollegeavgnjás (Boratbokca-Jalve). DG ii leat rievadan bivdosonaid, muhto leat ráhpan vel golbma oalgejoga bivdinláhká, nammalassi Geaimmejohka, Báišjohka ja Luovttejohka (2014). Dál fállat koarttaid 20 iešguđet bivdosonain (tab 2).

Jagi 2012 iskkaduvvui ráddjensonaid Sieiddá ja Skiipagurraguoikkain, muhto loahppacealkka šattai ahte eai lean doarvái aktiiva guolásteaddjit dasa ahte daid sonain galggai lean ávki.

Jagi 2014 ásahuvvui hálbbít koartta gussiide geain lei miella bivdit sáivačazaguliid daid čáziin gos maiddá luossa goargnu. Loga eambbo dan birra čuoggás “soavvelbivdokoarta”.

DG lea lokten hatti čázadaga norggabeale osiin 2011 rájes. Guvžžákoartahaddi lea divron 80,- kruvnus 200 kruvdnui jándorii. Haddi bivdit Deanus ja oalgejogain gos luossa goargnu lea divron 200,-kruvnus 400,- kruvdnui, ja unnit oalgejogain lea divron 300,- kruvdnui jándorii. Ovdal bivdojahki 2015 ásahuvvui hálbbít koartta nuorra

billigere kort for unge voksne (19-23 år).
Prisen på grenseelvtrekningen er knyttet til overenskomsten med Finland, og er derfor ikke blitt endret.

Tabell 2: Fiskekort priser for tilreisende fiskere i 2015

Tabella 2: Guosse bivdiid guolástankoartahattit 2015

	Tana munning - Langnes	Tana munning til Tana bru	Tana bru- Riksgrensen	Tanaelva fra riksgrensen til Levajok Fjellstue	Boratbokka - Jalve	Tanaelva ovenfor Levajok Fjellstue	Anáijohka	Anáijohka ovenfor Matinkongás	Baisjohka	Geaimmeijohka	Goššjohka	lešjohka	Kárášjohka nedenfor Skáidigeacci	Kárášjohka ovenfor Skáidigeacci	Láksjohka	Leavvajohka	Luovvtjohka	Máskejohka	Polmakelva	Váiljohka
Døgnkort bare fra land	400,-	400,-	200,-	200,-	200,-	200,-	80,-	300,-	300,-	300,-	400,-	400,-	400,-	400,-	300,-	300,-	100,-	400,-	300,-	300,-
Døgnkort båt og land	200,-		320,-	320,-	320,-	320,-														
Døgnkort båt 2 stenger	600,-	600,-									600,-	600,-	600,-							
Døgnkort Ektefelle/samboer			40,-	40,-	40,-	40,-	40,-													
Ung voksen 19-23 år (land)	200,-	200,-	200,-	200,-	200,-	200,-	80,-	200,-	200,-	200,-	200,-	200,-	200,-	200,-	200,-	100,-	200,-	200,-	200,-	200,-
Ungdom 16-18 år (land)	50,-	50,-	50,-	40,-	40,-	40,-	40,-	50,-	50,-	50,-	50,-	50,-	50,-	50,-	50,-	50,-	50,-	50,-	50,-	50,-

Fiskekort for lokale fiskere

Fiskekort for lokale fiskere var også delt inn i flere soner; riksgrensen, nedre norsk del og sideelver. Ordningen ble videreført frem til 2015 sesongen. Da ble kortordningen delt opp i flere ulike fiskesoner, etter mønster fra kortordningen for tilreisende fiskere.

Alle lokale fiskere betaler sesongpris. Også prisen for de lokale kortene har økt siden 2011. I 2015 ble hvert kortområde solgt for 200,-, og det var anledning til å kjøpe kort for hele vassdraget til kr. 600,-. Fiskekortet for riksgrensen er blitt stående på 50,- pr sesong i og med at TF ikke har hjemmel til å endre prisen her.

Harrfiskekortet

TF opprettet i 2014 et billigere fiskekort for tilreisende fiskere som fisker etter innlandsfisk i lakseførende strekning. Kortet ble opprettet som en del av et toårig prøveprosjekt. Fiske etter arter som harr generer store verdier til fiskerettshavere og lokalmiljø andre steder i landet. Størstedelen av kundegruppa kommer fra utlandet.

Luftjok, Polmakelv og soner i Tanaelva, rundt Tana bru, var åpen for harrfiskerne (kart; fig 1). Forskrift om fiske i norske sideelver gir imidlertid ikke personer bosatt utenfor Norge

ollesolbmuide (19-23 jagi). Haddi rádjačázis lea čadnon soahpamuššii Suomain, ja dan dihtii dat ii leat rievdan.

Báikkálaš guolásteddjiid bivdokoarta

Bivdokoarta báikkálaš guolásteddjiide lei maid juhkkjuvvon sonaide; riikarádjá, vuolit norggabeale oassi ja oalgejogat. Ortnet bisuhuvvui 2015 rádjai. Dalle juhkui vel eanet sonaide, dan seamma málle mieldge go guosseguolástankoarttat.

Buot báikkálaš guolásteaddjit mákset áigodathatti. Dat lea maid divron 2011 rájes. Jagi 2015 vuvdui juohke koartaguovlu 200,- kruvdnui, ja lei vejolaš oastit koarta olles čázadahkii 600,- kruvdnui. Guolástankoarta riikarájáčázis lea bisson 50,- kruvnun áigodahkii sivas go DGas ii leat láhkavuodđu rievdadit dan hatti.

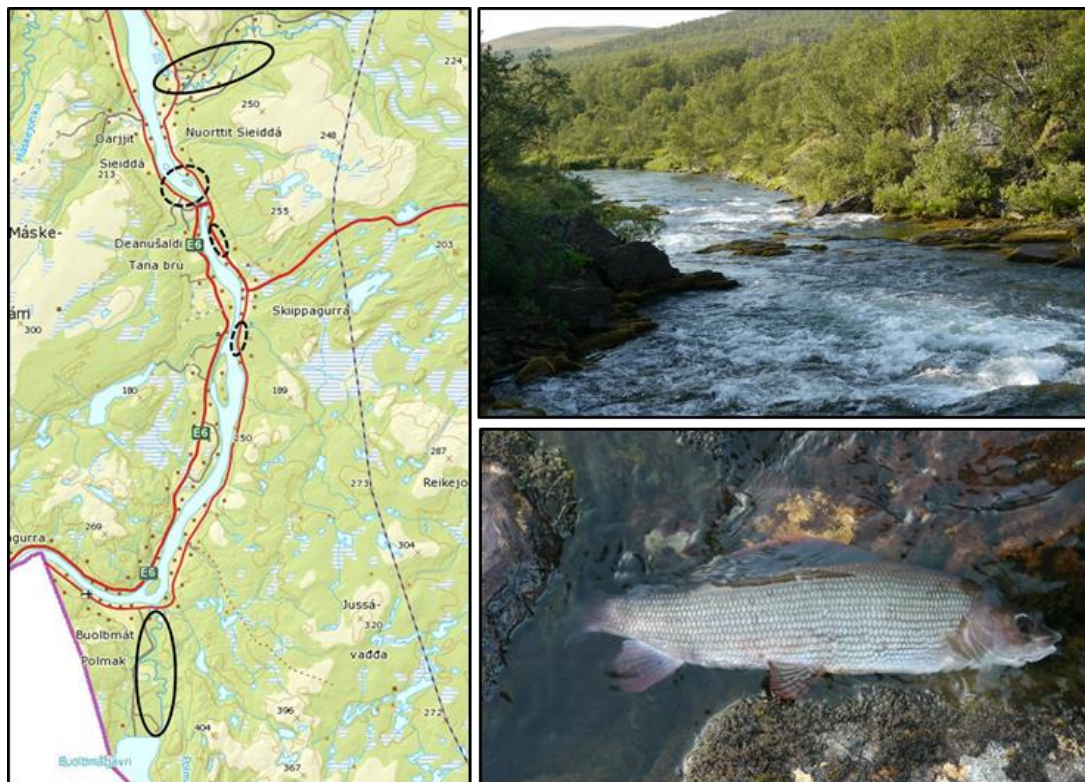
Soavvelbivdokoarta

2014 ášahii DG hálbbit guolástankoartta guosseoagguide geat oggot sáivačáhceguiliid luossajohtti čáziin. Koarta ášahuvvui oassin guovttejáhkaš iskanprošeaktan. Oaggun eará guollešlájain nu mo soavvil vuolgga stuorra dietnasiid guolástanvuoigatvuodalaččaide ja báikegottiide eará sajiin min riikas. Eanaš oastit bohtet olgoriikas.

Luovttejohka, Buolbmátjohka ja sonat Deanus, lahka Deanušaldi, ledje ráhpon soavvelbivdiid várás (kártá; fig. 1).

anledning til å fiske i norske sideelver. Luftjok og Polmakelva var derfor bare tilgjengelig for personer bosatt i Norge.

Láhkaásahus guolásteami ektui norgga oalgejogain dattege ii atte vejolašvuođa olbmuid geat eai oro Norggas oaggut norgga oalgejogain. Luovttejoga ja Buolbmátjoga besse de dušše norgga ássit oaggut.

Figur 1: Oversiktskart over områdene som ble inkludert i forsøksprosjektet med harrfiskekort (2014-15), heriblant sideelvene Polmakelv og Luftjok/Luovttejohka og strekninger i nærheten av Skippagurra- og Seidastryket (t.v.). Bilder fra Luftjok/Luovttejohka og av harr fanget i Tanavassdraget (t.h.) (bilder: Narve Stubbraaten Johansen).

Figura 1: vârduskârta daid guovlluin mat ledje mielde soavvelbivdokoarta iskanprošeavttas (2014-15), oalgejogat Buolbmátjohka ja Luovttejohka, ja guovllut lahka Skiipagurra- ja Sieiddáguoikkaid (gurot). Govain Luovttejohka ja soavvil man lea goddán Deanučázadagas. (olgeš) (govven: Narve Stubbraaten Johansen).

Fiskeutøvelse

Salg av fiskekort

Salg av fiskekort på norsk side av Tanavassdraget har hatt en betydelig reduksjon siden toppåret i 2002, da det ble solgt over 9 000 fiskedøgn. Nedgangen i solgte fiskedøgn har fortsatt etter at TF overtok forvaltningsansvaret for vassdraget, og i 2015 ble det solgt kun i overkant av 3 000 fiskedøgn (fig 2).

Nedgangen i salget er tilsynelatende lett å forklare. Det har i en årrekke vært fokus på overbeskatningen av laksebestandene i vassdraget. Mens det var gode år i Tana rundt

Guolásteapmi

Guolástankoartavuovdin

Norgga bealde Deanučázadagas leat vuvdon sakka unnit guolástankoarttat dan buoremus jagi 2002 ektui, goas vuvdui badjel 9000 bivdojándora. Njiedjan bivdojándorvuovdimis lea joatkán manjil go DG hálddašišgođii čázadaga, ja jagi 2015 eai vuvdon go badjelaš 3000 bivdojándora. (fig 2).

Vuovdima njiedjamis orro leamen álkes čilgehus. Leat ollu jagiid leamašas sáhka das mo luossanáliid bivdet menddo sakka čázadagas.

årtusenskiftet, mens det har vært mange svake lakseår det siste tiåret. I elvene rundt Tana, f. eks ute på Varangerhalvøya og i elvene på vestsida av Tanaelva har utviklingen vært en ganske annen, med økning i oppgang og fangster de siste årene. En må regne med at en i stor grad konkurrerer med naboelvene om kundene.

Jahkeduhátmolsašumis ledje buori jagit, muhto maŋimuš logi jagi leamas olu heajos luossajagit. Eará jogain láhkosis, nu mo Várnjárggas ja oalgejogain oarjjabealde Deatnu leamas sakka eará ovdáneapmi, lea sihke gorgŋon ja goddon eanet luosaid maŋimuš jagiid. Árvideamis gilvalit buorremuddui gránnjáogain oagguid alde.

Figur 2: Antall solgte fiskedøgn på norsk side av Tanavassdraget i perioden 1990-2015.

Figura 2: galle bivdojándora vuvdon norggabeale Deanučázadaga 1990-2015.

Tabell 3: Oversikt over antall døgnkort solgt til tilreisende fiskere i første TF-periode (2011-15), samt oversikt over antall tilreisende fiskere. Fiskerne kan kjøpe flere fiskedøgn på et fiskekort, og antall kort er derfor langt færre enn antall døgn. Rapporteringsandelen blant tilreisende fiskere er oppgitt i forhold til antall fiskekort. * Antall fiskere 2011-14 er ikke justert for manuelle kort.

Tabella 3: Várdus galle jándorkoarta vuvdon guossebivdiide vuosttaš DG-áigodagas (2011-15), ja várdus galle guossebivdi. Guolásteaddjit sahttet oastit mánga bivdojándora ovttá koarttas, ja koartalošku lea danin sakka unnit go jándorlošku. Guossebivdiid rapporterenosi lea álmuvuvvon bivdokoartalogu vuostá. * guolásteaddjilohku 2011-14 ii leat divvojuvvon manuella koarttain.

Tilreisende fiskere	2011	2012	2013	2014	2015
Fiskedøgn - Tanamunningen	224	159	250	244	376
Fiskedøgn - nedre norsk del	1213	852	667	730	655
Fiskedøgn - riksgrensen	779	968	870	674	756
Fiskedøgn - norske sideelver	1585	1486	1339	1410	1222
Fiskedøgn totalt	3801	3465	3126	3058	3009
Antall fiskekort	2 251	2 070	1978	1 982	1878
(rapporteringsandel)	(88,6 %)	(74,3 %)	(83,5 %)	(81,8 %)	x
Antall fiskere	1089*	1049*	995*	998*	986

Utvikling i antall sesongkortkjøpere

Mens antallet tilreisende fiskere er blitt kraftig redusert over lang tid, har antallet lokale fiskere som løser fiskekort på norsk side av vassdraget holdt seg relativt stabilt. Antall fiskere med stangfiskerett (innbyggere i Tana - og Karasjok kommuner) som har kjøpt fiskekort har holdt seg stabilt rundt 1 200 de siste årene, mens det er rundt 240 personer med garnfiskerett som løser kort (tab 4).

Ovdáneapmi áigodatkoarta oastilogus

Dan botta go guosseguolásteaddjilohku leat sakka njiedjan guhká, de lea oastinlohku báikkálaš guolástankoarttain stádis norgga bealde. Guolásteaddjilohku stággobivdovuoigatvuođain (Deanu ja Kárášjoga gielddaid ássit) geat oastet guolástankoarta leamaš stádisin birraiid 1 200 manimuš jagiid, ja sullii 240 olbmo fierbmeevuogitvuođain ostet koartta (tab 4).

Tabell 4: Oversikt over personer med stang- og garnfiskerett som løste kort for Tanavassdraget i perioden 2011-15. Fordelingen i de tre første årene ble gjort på grunnlag av opplysninger fiskerne oppga ved kortkjøp, mens tallene for 2014-15 er korrigert for feilkjøp.

Tabella 4: várdus stággo- ja fierbmeevuogitvuođalaččain geat ostet koartta áigodagas 2011-15. Golmma vuosttas jagiid juogu dahkkui dieđuin maid guolásteaddjit álmмуhedje oasttedettiin, ja logut 2014-15 leat divvon vierrooastin ovddas.

Lokale fiskere	2011	2012	2013	2014	2015
Stangfiskere (rapporteringsandel)	1198 (82 %)	1228 (80 %)	1168 (67 %)	1219 (73,7 %)	
Laksebreveiere (rapporteringsandel)	196 (81 %)	246 (91 %)	248 (78 %)	240 (88,3 %)	

Garnregistrering

I 2010 gjennomførte Laksebreveierne i Tanavassdraget (LBT) i samarbeid med fiskeoppsynet telling av faststående bruk. Telling var en gjentakelse av en tilsvarende telling utført i 1984, og resulterte i rapporten «Registrering av stengsel og stågarn i Tanavassdraget i 2010 og 1984» (Johnsen 2010).

Etter at TF ble opprettet har telling av faststående bruk blitt en årlig oppgave for fiskeoppsynet. I 2011 og 2013 ble det gjennomført hele tre runder med registrering i løpet av en sesong, mens det i øvrige sesonger er gjennomført en runde med registrering. Registreringen er lagt til de ukene det er flest garnbruk i vassdraget; fortrinnsvis i uke 26-28.

Registreringene gir et godt bilde på hvor mange bruk som er aktive i den mest populære delen av sesongen, men gir ikke nødvendigvis et godt bilde på antall fiskere som er aktivt i løpet av sesongen. Noen fisker i

Fierbmeregistreren

Jagi 2010 čađahii Deanučázadaga Luossareivveaigádat (LBT) ovttas johkabearráigehččiin buodđu- ja njággofierbmelohkama. Lohkan lei geardduheapmi seammalágan lohkamis mii dahkkui 1984, ja das bođii rapporta «Registrering av stengsel og stågarn i Tanavassdraget i 2010 og 1984» (Johnsen 2010).

Manjil go DG ásahuvvui lea fierbmelohkan leamašan johkabearráigehččiid jahkásaš bargun. Jagiid 2011 ja 2013 čađahuvvui golbma registrerema, ja eará jagiid leat jahkásaččat registreren bivdosiid. Registreren čađahuvvui daid vahkuin goas čázadagas leat eanemus fierpmi; eanaš vahkuid 26-28.

Registreremat addet buori govva das ahte galle bivdosa leat aktiiva dan bivnnuheamos áigodagas, muhto ii dárbbáš čájehit galle guolásteaddjit leat aktiivvat olles áigodagas. Muhtimat eai fierpmástala eará go oanehis áigge, nu ahte aktiivvaid lohku sáhttá eanet go

bare kortere perioder, så antallet aktive vil være høyere enn antallet som fisker under registreringen. På norsk side er det blitt registrert 47-65 aktive stågarn og 24-45 aktive stengsler i perioden (tab 5), mens det på finsk side er registrert 33-62 aktive stågarn og 13-28 aktive stengsler. Det er ikke gjort registreringer i den finske sideelva Utsjoki, hvor det også er et aktivt og utbredt garnfiske.

registreremis. Norgga bealde leat registreren 47-65 aktiiva njággofierpmi ja 24-45 aktiiva buođu áigodagas (tab 5), ja suomabeale leat registreren 33-62 aktiiva njággofierpmi ja 13-28 aktiiva buođu. Registreremat eai leat dáhkkon suomabeale oalgejogas Ohcejohka, gos maid lea aktiiva ja viiddis fierbmebivdu.

Tabell 5: Oversikt over registrerte norske garnbruk i perioden 2010-15. Registreringene er gjort i felt fortrinnsvis i perioden fra uke 26-28, men på enkelte strekninger er registreringen utført senere i sesongen; merket med stjerne (2012, og enkelte strekninger i 2011). Registreringene ble ikke fullført på alle strekninger i 2011 og 2014.*

Tabella 5: várdus registrerejuvvon norgga fierbmebivdosat áigodagas 2010-15. Registreremat leat dáhkkon eanaš vahkuid 26-28, muhto muhtin guovlluin ledje registreremat manjelat; merkejuvvon násttiin (2012, ja muhtin guovlluin 2011). Registreremat eai čađahuvvon ollislaččat buot guovlluin 2011 ja 2014.*

	2010		2011		2012*		2013		2014		2015		Gjennomsnitt	
	Stågarn	Steng.	Stågarn	Steng.	Stågarn	Steng.	Stågarn	Steng.	Stågarn	Steng.	Stågarn	Steng.	Stågarn	Steng.
Iešjohka	2	0			1	0	0	0			4	0	1,8	0
Karášjohka over Skáidegeachi					4	0	3	0	2	1	4	0	5,5	2,3
Karášjohka nedenfor Skáidegeachi	9	3					1	1	2	3	8	1		
Anárjohka	1	0			3	0	2	0	1	0	0	0	1,4	0
Tanaelva over Levajok fjellstue	3	3	3*	3*	7	3	6	2			7	3	5,2	2,8
Tanaelva, Storfossen - Levajok fjellstue	4	2	4*	3*	3	1	4	2	3	5	4	1	3,7	2,3
Tanaelva, Tana bru - Storfossen	8	21	10	18	9	9	11	18	12	24	9	16	9,8	17,7
Tanaelva, Munningen - Tana bru	36	16	34	16	20	11	33	16	40	10	28	13	31,8	13,7
Samlet	63	45	51	40	47	24	60	39	65	43	64	34	59,2	38,8

Tellingene gir også en god indikasjon på hvor mange fiskere som benytter to faststående bruk. Registreringene i 2011 viste at 35-40 % av de norske, aktive garnfiskerne benyttet to bruk.

Rapporter garnfiskeaktivitet

Ved å studere fangststatistikken vil vi få et bedre bilde på hvor mange laksebreveiere som fisker aktivt med ulike fiskemetoder. I 2014-sesongen løste 240 av 346 laksebreveiere kort for vassdraget. Totalt 151 av disse personene oppga at de hadde fått fangst på garnbruk. Flest fiskere oppga fangst med drivgarn (82 personer), mens 71 og 48 personer oppga at de hadde fått fangst på henholdsvis stågarn og stengsel.

Lohkamat maid čájehit buorremuddui gallis geavahit guokte bivdosa. Registreren 2011 čájehtii ahte 35-40 % norgga aktiiva fierbmebivdiin geavahedje guokte bivdosa.

Fierbmebivdinrapportereren

Go studere salašstatistihkka de oažžu buoret govva das ahte galle luossareivveaigádat bivdet aktiivvalaččat iešguđet bivdosiin. 2014-jagi oste 240 dain 346 luossareivveaigádiin koarta čázadahkii. Oktiibuot 151 sis álmuhedje sálláša fierbmebivdosiin. Eanemus guolásteaddjit álmuhedje goddán golgadagas (82 olbmo), ja fas 71 ja 48 álmuhedje fidnen njággofierpimis ja buođus.

Fangst

Fangstrapporteringen

TF er ansvarlig for å samle inn fangstdata fra fiskere. Også her har en i stor grad videreført systemet Fylkesmannen drev. Stangfiskere skal fortrinnsvis rapportere fortløpende til scanaturas database på nett. Tilreisende fiskere kan også rapportere pr SMS. For å få inn gode nok rapporter fra laksebreveiere, har en videreført mulighet til skriftlig rapportering, og det kopieres årlig opp et stort antall rapporteringsskjema som leveres ut til laksebreveiere når de kjøper fiskekort. Også laksebreveiere kan, og blir oppfordret til, å rapportere direkte til scanatura.

Selv om fangstrapporteringen er obligatorisk, er det krevende å få inn all data hver høst. Blant lokale fiskere, er det fortsatt få som rapporterer fangsten fortløpende (se rapporteringsandelene i tab 3 og 4). TF innførte derfor et gebyr på 300,- til tilreisende fiskere som ikke rapporterte fangst fra sesong 2013, og for lokale fiskere fra sesong 2014. I tillegg utloves det årlig gavekort på 2 500,- blant fiskere som rapporterer innen oppsatt frist tidlig i september.

Norsk fangst

Den norske fangsten i perioden 2011-14 er beregnet å ha vært 37-49,8 tonn. Dette er svært langt unna beregnet fangst i de beste årene, blant annet rundt årtusenskiftet, men 2004 og 2009 var betydelig svakere. Både 2012 og 2014 fremstår som relativt gode fangstår sammenlignet med øvrige år i perioden 2004-15 (fig 3).

Typisk for det siste tiåret er at en større andel av Tanalaksen fanges i det finske fisket, og fordelingen ligger på om lag 55/45 i finsk favør. Mens det er tilreisende fiskere som fanger mest laks på finsk side, har de fanget bare 7-9 % av laksen basert på vekt på norsk side i perioden 2011-14. Lokale stangfiskere (medregnet stangfisket til laksebreveiere) fanger 22-33 % av laksen, og 60-69 % blir fanget i garnfisket (Stengsel, stågarn og drivgarn). Mest fangst blir tatt på stengsel (32-38 %).

Sálaš

Sálašrapporteren

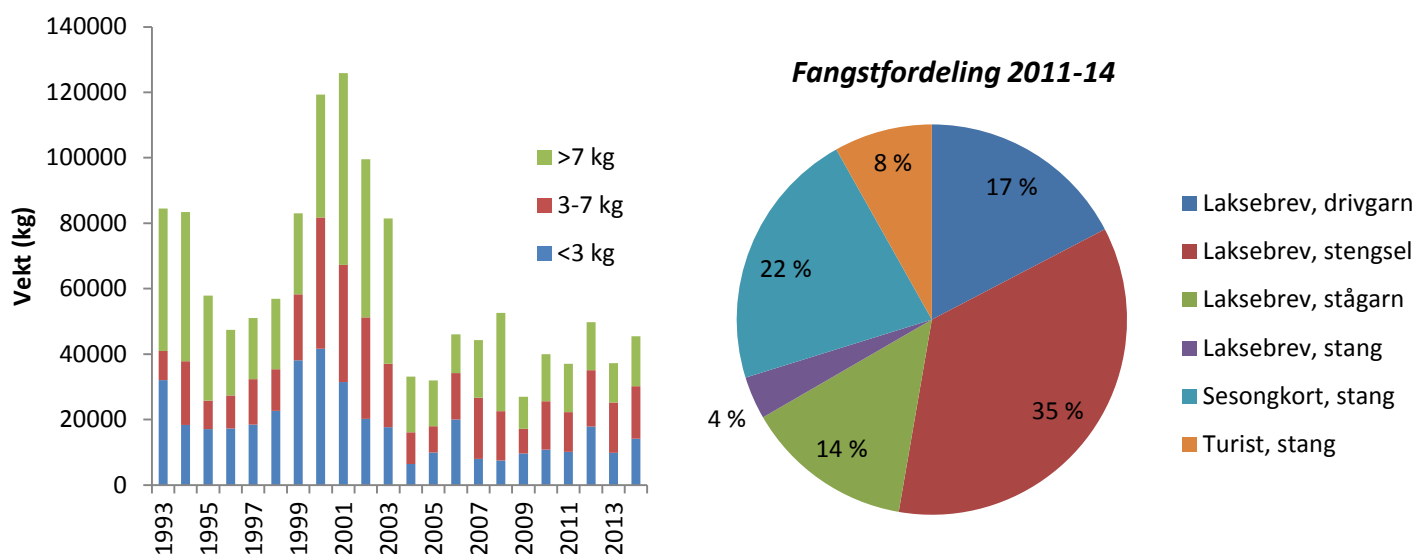
Lea DG ovddasvástádus čohkket sálašdieđuid guolásteddjiin. Maiddái dás lea buoremuddui bisuhuvvon dat seammá vuogádat man Fylkkamánni doaimmahii. Stággobivdit galggašedje rapporteret dađistaga Scanatura neahttasiidui. Guossebivdit sáhttet maid rapporteret SMS bokte. Oažžun dihtii doarvái buori rapporttaid luossareiveeaiggádiin leat doalahan vejolašvuoda rapporteret čálalaččat, ja jahkásaččat mángejuvvot ollu rapporterenskovit mat sáddejuvvot luossareiveeaiggádiidda go ostet guolástankoartta. Luossareiveeaiggádat maid sáhttet, ja ávžžuhuvvot, rapporteret njuolga scanaturai.

Vaikko lea geatnegáhtton sálašrapporteren, de lea gáibidahkes bargu čohkket dieđuid juohke čavčča. Báikkálaš guolásteddjiid gaskkas leat ain unnánat geat rapporterejit dađistaga (geahča rapporterenosi tab 3 ja 4). DG bijai 300-kruvnnosáš divvaga guossebivdiide geat eai rapporteren sállasa jagi 2013, ja báikkálaš bivdiide jagi 2014. Dasa lassin vuorbáduvvo jahkásaččat skeanjkakoarta mas árvu lea 2 500,- sin gaskkas geat rapporterejit áiggil čakčamánu álggus.

Norgga bivdosálaš

Norgga bealde bivdosállaša áigodagas 2011-14 árvvoštallo leat 37-49,8 tonna. Dát lea arvat unnit go árvvoštallon bivdosálaš daid buoremus jagiin, e.e. birrasiid duhátjagimolsašumi, muhto 2004 ja 2009 lei ollu heajut. Sihke 2012 ja 2014 leaba beanta buori luossajagit go buohtastahtta eará jagiin áigodagas 2004-15 (fig 3).

Mihttus manimuš logi jagi lea ahte stuorát oassi Deanoluosain goddo suoma guolásteamis, ja juohku lea birrasiid 55/45 suoma oiddu. Dan botta go suomabeale guosseguolásteaddjit goddet eanemusat, de leat norgga bealde goddán dušše 7-9 % luosain deattu mielde áigodagas 2011-14. Báikkálaš stággobivdit (oktan luossareiveeaiggádiid stággobivdu) goddet 22-33 % luosain, ja 60-69 % goddo fierbmebivddus (Buođđu, njágggofierbmi ja golgadat). Buođuin goddo eanemus(32-38 %).

Figur 3: T.v. Vekt av fangst av laks i størrelsesgruppene stor- mellom og smålaks på norsk side av Tanavassdraget i årene 1993-2014. T.h.: Gjennomsnittlig fordeling av laksefangsten i vekt på ulike fiskergrupper og fangstredskaper i årene 2011-14. Kilde: Fylkesmannen i Finnmark og Tanavassdragets fiskeforvaltning.

Figur 3: gurot: luosaid deaddu stuorraluossa, luosjuolggi ja diddi norgga bealde čázadagas jagiin 1993-2014. olgeš: Gaskamearalaš juohku luossasállašiin deattuinn iešguđet bivdojoavkkuin ja bivdosiin jagiid 2011-14. Gáldu: Finnmárku fylkkamánni ja Deanučázadaga guolástanhálddahus.

Fiskeregulering

Endringer av fiskeregler 2012 i Tanavassdraget

Norske myndigheter vurderer situasjonen for mange av laksebestandene i Tanavassdraget som kritisk. Relevante forskning- og overvåknings resultater viser en markant nedgang i laksebestandene i Tanavassdraget. Utviklingen overtid ser ut til å ha vært at relativt betydelig andel av tanabestandene er fanget før de når sine gyte – og produksjonsområder i vassdraget.

På bakgrunn av bestandsstatusen samt status for forhandlinger/ kontakt mellom norske og finske myndigheter ba Direktoratet for naturforvaltning om innspill fra Tanavassdragets fiskeforvaltning og Fylkesmannen til alternative tiltak som kan spare gytelaks i vassdraget med virkning fra fiskesesong 2012. Med det som bakgrunn foreslo TF fiskebesparende tiltak for sesongen 2012.

Guolástanmuddemat

Rievadus Deanučázadaga guolástannjuolggadusain jagi 2012

Norgga eiseválddit veardidit mánga Deanučázadaga luossanáliid dili kritihkalažžan. Gustovaš dutkan- ja gozihanbohtosat čájehit sakka goarideapmi čázadaga luossanáliin. Dilli lea áiggi mielde rievdan nu ahte stuorra oassi deanonáliin goddot ovdal bohtet čázadaga gođđo- ja buvttadanguovlluide.

Máddodatstáhtusa vuodul oktan stáhtusiin šiehtadallamiin/oktavuodain norgga ja suoma eiseválddiin bivddii Luondduhálddašandirektoráhtta evttohusaid DGas ja Fylkkamánnis molssaektosaš doaibmabijuide mat seasttašivčče gođđoguliid 2012 rájes. Dainna duogážiin evttohii DG guolleseastima doaibmabijuid 2012 bivdoáigodahkii.

I forbindelse med høringen holdt TF 4 informasjonsmøter i Karasjok, Tana bru, Polmak og Bonakas. TF deltok på et årsmøte i en fiskeforening i Båteng og ved lakseseminar i Sirma. I tillegg orienterte TF de finske fiskefellesskapene om endringsforslagene ved møte i Utsjok.

TF fikk i høringsrunden innspill som støttet reguleringsforslagene og innspill som var imot å sette inn tiltak i 2012. Det fremkom ulike innspill fra forskjellige deler av vassdraget og ulike syn i fiskeriorganisasjonene og i kommunene Tana og Karasjok.

Reguleringer 2013-15

Vinteren 2013 møttes regionale myndigheter i Norge og Finland for å forhandle om begrensninger i turistfisket jf. overenskomstens (1989) artikkel 7. På norsk side deltok TF sammen med Fylkesmannen i Finnmark. En lyktes med å komme frem til en del justeringer av turistfisket, men Finland forkastet forhandlingsresultatet etter å ha sendt dette på høring.

De midlertidige endringer i fiskereglene i nedre norsk del og i norsk sidevassdrag i 2012 ble ikke videreført i 2013.

Foran sesongen 2014 ble ulike reguleringstiltak vurdert. TF var fanget mellom barken og veden. På den ene siden var det svært klare råd fra forskersida om at omfattende reguleringer burde tre i kraft snart. På den andre siden trakk forhandlingene om en ny overenskomst ut i tid. Nøkkelen for en helhetlig forvaltning av laksebestandene var forventet å være den nye overenskomsten.

TF innførte en fredningssone i nedre del av Lákšjohka, fra Bergkulpen/Lássá og ned til munningen. Lákšjohka er en av de elvene som over en del år har hatt svakest bestand. Det var kjent at det under oppvandringen blir fanget en god del på strekningen, særlig i selve Lássá, og i den nederste kulpen, rett over videotellinga.

Gulaskuddama oktavuodas doalai DG 4 diehtajuohkinčoahkkima Kárášjogas, Deanušalddis, Buolbmágis ja Bonjákasas. DG oasálasttii guolástansearvvi jahkečoahkkimis Fanasgiettis ja luossasemináras Sirpmás. Dasa lassin lágidii DG diehtajuohkima rievdadusevttohusa birra suoma guolástangottiide čoahkkimis Ohcejogas.

Gulaskuddamis bohte cealkámušat mat sihke dorjo ja vuosttildedje muddenevttohusaid 2012. Cealkámušat ledje iešguđetláganat guovlluid mielde, ja guovtteláganat guolástanservviin ja gielddain Deanus ja Kárášjogas.

Muddemat 2013-15

Dálvet 2013 deaivvadedje Norgga ja Suoma regionála eiseválddit šiehtadallat muddemiid birra turistabivddus soahpamuša (1989) artihkal 7. Norggabeales oasálastti DG oktan Finnmárku fylkkamánniin. Das lihkostuvve soahpat muhtin heivehallamiid turistabivddus, muhto Suopma hilggui šiehtadallanbohtosa mannjel go sáddejuvvui gulaskuddamii.

Gaskaboddosaš rievdadusat guolástannjuolggadusain norgga vuolit osiin ja oalgejogain 2012 ii jotkojuvvon jagi 2013.

Ovdal 2014-áigodat veardiduvvojedje iešguđetge muddendoaimbajuid. DG lei gáržohallan. Nubbi bealde bohte čielga rávvagat dutkiid beales dahkat garra muddenmearrádusaid farggamusat. Nuppebealde ges ádjánedje šiehtadallat ođđa soahpamuša. Ođđa soahpamuš vurdojuvvui leat váldočoavdda obbalaš luossahálddašeapmái.

DG ásahii ráfáidahttonguoovllu vuolit osiin Lákšjogas, Lássás joganjálbmái. Lákšjohka lea okta dain jogain mas leamaš hearkkimus nálli mánga jagi dál. Lei dihtosis ahte goarknodettiin goddojuvvot ollu luosat dan gaskkas, erenoamážit Lássá bokte, ja vuolimus dabbalis, justa bajábeale videolohkama.

Foran 2015 sesongen var situasjonen med tanke på en ny overenskomst nærmest uforandret. TF sendte en rekke mindre endringer i fiskereglene ut på høring. I tillegg til prisendringer som allerede er blitt beskrevet, ble følgende endringer vedtatt:

- Fredning av en oppsamlingskulp i øvre del av Lákšjohka, samt at fredningsstrekningen i nedre del ble opprettholdt.
- Fredningssone rundt Šhorbmugorži i øvre del av Kárášjohka.
- Båtfiskeforbud i øvre del av Kárášjohka fra Buksaluhccenguoika til Šhorbmugorži
- Garnforbud i øvre del av Kárášjohka og lešjohka.
- Notfiskeforbud i Kárášjohka og lešjohka.
- Forkortet fiskesesong for tilreisende fiskere i nedre, norsk del av vassdraget (sesongavslutning 10.8).

Ovdal 2015 áigodaga lei dilli ain masá seamma ođđa soahpamuša ektui. DG sáddii unnit njuolggadusrievdadusevttohusaid gulaskuddamii. Lassin ledje hadderievdadusat mat leat čilgejuvvon ovdalis, de mearriduvvojedje vel čuovvovaš rievdadusat:

- Ráfáidahtton bisánandabbala bajit osiin Lákšjogas, ja ráfáidahttinguovlu vuollin doalahuvvui.
- Ráfáidahttonsona Šuorpmugoržži lahka Kárášjoga bajit oasis.
- Fanasbivdugiiddus bajit osiin Kárášjogas, Buksaluhččenguoikkas Šuorpmugoržái
- Fierbmegiiddus bajit osiin Kárášjogas ja lešjogas.
- Nuohhtegiiddus Kárášjogas ja lešjogas.
- Oanehat bivdoáigi guossebivdiide čázadaga norgga vuolit oasis (bivdoáigodat nohká 10.8).

Bilde: Fredningssone ved Šhorbmugorži i øvre deler av Kárášjohka. Ráfáidahttonsona Šuorpmugoržži lahka Kárášjoga bajit oasis.

Fiskeoppsyn

Oppsynets primære rolle er å ivareta Tanavassdragets miljøverdier samt forebygge miljøkriminalitet. Oppsynet har ansvar for å håndheve gjeldende fiskeforskrifter for Tanavassdraget. Veiledning og informasjon er en viktig del av jobben. Andre arbeidsoppgaver er registrering, vedlikehold av hytter samt vedlikehold av informasjons- og soneskilter.

Guolástanbearráigeahčču

Bearráigeahčču váldodoaibma lea gáhttet Deanučázadaga birasárvvuid ja eastadit birasláhkarihkumiid. Bearráigeahčču ovddasvástádus lea giehtaguššát gustovaš guolástannjuolggadusat. Bagadallan ja diehtajuohkin lea maid dehálaš oassi barggus. Eará barggut leat registreren, barttaid divodit ja dikšut diehtajuohkin- ja sonagalbbaid.

Tanavassdragets fiskeforvaltning har jf. § 12 i forskrift om lokal forvaltning av fisk og fisket i Tanavassdraget ansvaret for å organisere oppsyn med fisket. På riksgrensestrekningen skal oppsynet skje i samråd med Fylkesmannen i Finnmark- som har ansvar for å ha kontakt med finske myndigheter, og Statens naturoppsyn (SNO). På riksgrensestrekningen utfører oppsynet på norsk side felles turer i samråd med finsk oppsyn og SNO. Ved felles patruljer har norsk oppsyn lederskap på norsk side av grensen.

På finsk side av grensen vil norsk oppsyn opptre som vitne og observatør. Dersom norsk oppsyn oppdager ulovligheter på finsk side rapporteres dette til finsk oppsyn samt oppsynsleder på norsk side.

I perioden 2011 – 2015 har TF engasjert 9 – 12 personer til fiskeoppsynet i primærområdene Tana og Karasjok. Perioden har vært en innkjøringsperiode, og det er prøvd ut ulike konstellasjoner i teamene. Felles for alle sesongene er at det har blitt ansatt en teamleder, eller kontaktperson i hvert av de to teamene, og at det er administrasjonen som fungerer som ledelse for oppsynet. Ansvaret som har ligget på teamlederne har variert mellom årene.

De aller fleste av oppsynsbetjentene har blitt tildelt begrenset politimyndighet. Dette er viktig for deres mulighet til å utføre en god jobb som oppsyn. Myndigheten gir et ekstra vern mot krenkelser, og innebærer blant annet at personer plikter å oppgi personalia dersom de blir spurt. I det oppsynsbetjenter avdekker brudd på fiskeforskrifter svarer de til politi/påtalemyndighet. Dersom det blir besluttet å gjøre beslag, gjøres det på vegne av påtalemyndighet.

Alle fiskeregler som gjelder i Tanavassdraget er offentligrettslige regler, og brudd på disse blir dermed en sak for påtalemyndigheten. Opprettelsen av TF er også hjemlet i lakse- og innlandsfiskeloven. Begrensninger som TF

Deanučázadaga guolástanhálddahusas lea § 12 mielde láhkaásahus báikkálaš hálddašeamis Deanučázadaga guliin ja guolásteamis ovddavástádus organiseret guolástanbarráigeahčču. Riikarájás galgá barráigeahčču dahkkot ovttasráđiin Finnmárkku Fylkkamánniin, geas lea ovddasvástádus doallat oktavuoda suoma eiseválddiin, ja stađa luonddebarráigeahčču (SNO). Riikarájáčázis čađaha norggabeale barráigeahčču oktasaš tuvrraid ovttasráđiin suoma barráigeahču in ja SNOain. Oktasaštuvrrain jođiha norgga barráigeahččit doaimma norggabeale. Suomabeale leat norgga barráigeahččit vihtanat ja geahčadeaddjit.

Jos norggabeale barráigeahččit fuobmájit lobihisvuodaid suoma bealde de rapporterejuvvo suoma barráigeahčču in ja norgga barráigeahčču jođiheaddjái.

Áigodagas 2011 – 2015 lea DG virgádan 9 – 12 olbmo guolástanbarráigeahčču in váldoguovllu in Deatnu ja Kárášjohka. Lea leamašan vuogáidathtináigodat, ja leat iskojuvvo in iešguđet joavkohámit. Bistevaš leamašan ahte juohke jagi lea virgáduvvo in joavkojođiheaddji, dahje gulahallanolbmo goappátge joavkkus, ja hálddahus doaibmá barráigeahčujođiheaddjin. Dat ovddasvástádus mii gullá joavkojođiheaddjái lea molsašuvvo in jagis jahkái.

Eanaš barráigeahččiide lea addon ráddjejuvvo in politiijafápmudusa. Dat lea dehálaš sin vejolašvuoda ektui dahkat buori barggu barráigeahčču in. Fápmudus addá buoret suodjalusa rihkkumiid vuostá, ja mielddisbuktá earret eará ahte olbmot leat geatnegahtton addit persovnnadieđuid jos jerrojuvvo in. Go barráigeahččit fuobmájit guolástannjuolggadusrihkkuma de vástidit sii politiija/áššáškuhttimeiseváldái. Jos mearriduvvo duogušteapmi, de lea áššáškuhttimeiseváldi nammii.

Buot Deanučázadaga gustovaš guolástannjuolggadusat leat almmolašrievttalaš njuolggadusat, ja rihkkosat leat de áššáškuhttimeiseválddiid duohken. DG ásaheamis lea maid láhkavuodđu luossa-

vedtar, regnes dermed også som offentligrettslige, og straffes i henhold til lakse- og innlandsfiskelovens § 49.

I perioden har TF anmeldt fiskere i Karasjok og i Tana som hadde kjøpt sesongkort uten å ha rett til det. Sesongkortet er utelukkende beregnet for personer som er bosatt i enten Tana eller Karasjok kommune, jfr. § 4 i Forskrift om lokalforvaltning av fisk og fisket i Tanavassdraget, Finnmark. De fleste fiskerne som ble anmeldt, godtok forenklete forelegg.

Oppsynet fører daglig oversikt over hvor mange fiskere og faststående bruk de kontrollerer. I perioden har antall utførte kontroller ligget mellom 900-1500 i løpet av en sesong.

Forvaltning av garnfiske

Med garnfiske menes fiske med stengsel med joddu (posegarn) eller meardi (ruse), settegarn (stågarn), drivgarn og kastenot.

TF, jf. § 6, kan dele elva inn i soner der bestemte fiskeberettigede kan utvises fiske. Soneinndelingen og utvisningene skal gjennomgås hvert fjerde år, etter at de fiskeberettigede har fått uttale seg på fellesmøtet, jf. § 8.

Fiskeberettiget etter lov av 20. juni 2014 nr. 51 om retten til fiskeri i Tanavassdraget er personer som avler minst 2000 kg høy i året eller tilsvarende mengde annet grovfôr på grunn som vedkommende eier eller leier på åremål og bor på eller i nærheten av, og som ligger mindre enn to kilometer fra elvebredden, har rett til å fiske etter alle fiskeslag og med alle tillatte fiskeredskaper i de lakseførende delene av Tanavassdraget.

Fiske med faststående redskap må bare utøves på den elvestrekning som utvises av TF. Fisket skal normalt utøves i tilknytning til bosted som er grunnlag for fiskeretten.

Spørsmål om vilkårene for fiskerett foreligger, avgjøres av TF. Det samme gjelder tvister mellom fiskeberettigede om utøvelsen av fisket, med mindre saken avgjøres på sonemøte.

Ráddjejumit ja muddemat maid DG mearrida leat dan dihtii maid almmolašriektelačča, ja das ránggáštuvvo luossa- ja sáivačáhceguollelága § 49 mielde. maid leat duoguštan. Leamaš moadde roavva láhkarihkkoš maid, nu mo geahččalit stenget oalgejoga firpmiin. Váruhusat leat maid geavahuvvon aktiivvalaččat, e.e. jos muđuid lobálaš fierpmi leat heittot merkejuvvon.

Áigodagas lea DG váidán guolásteddjiid Kárášjogas ja Deanus geat leat vuoigatmeahtumiid oastán áigodatkoartta. Áigodatkoarta lea aivve olbmuid geat ássat Deanu dahje Kárášjoga gielddain, gč. § 4 láhkaásahusas báikkálaš hálddašeami birra Deanučázadaga guliin ja guolásteamis. Eanaš guolášeaddjit geat váido, dohkkehede sáhkkoelkosa.

Bearráigeahčču doallá beaivválaččat várdosis galle guolásteaddji ja gittabivdosa sii dárkkistit, Áigodagas leat doallan gaskkal 900-1500 dárkkisteami/kontrolla jahkái.

Fierbmebivdu hálddašeammi

Fierbmebivdun lohko buodđu mas joddu dahje meardi, njággofierbmi, golgadeapmi ja nuohtun.

Gč. § 6, DG sáhtta juohkit joga sonaide mas guolástanvuoigatvuođalaččat besset bivdit. Sonajuohkin ja bivdolobiid galgá dárkkistit juohke njealját jagi, mannil go guolástanvuoigatvuođalaččat leat beassan cealkit oainnuset oktasaščoahkkimis gč. § 8.

Vuoigatvuođalaččain lea lága bokte geassemánu 20. B. 2014 nr. 51 guolástanvuoigatvuođa birra; Deanučázadaga olbmui geat láddjejit unnimusat 2000 kg suoidni jahkái, dahje seamma sullasaš meari roavvaforaid, eatnamiin maid dat olmmoš oamasta dahje láigoha ja gos ássá dan eatnamis dahje láhkosis, ja unnit go 2 km eret johkagáttis, vuoigatvuohta bivdit buot guollešlájaid ja buot lobálaš bivdosiin čázadaga luossajohti osiin.

Guolásteapmi čadnon bivdosiin ii sáhte dahkat eará go dan čázis man DG juolluda. Bivdin

TF skal føre oversikt over soneinndelingen og over fiskeberettigede i den enkelte sone.

Som bevis for fiskeretten utsteder Tanavassdragets fiskeforvaltning et laksebrev til hver fiskeberettiget, hvor vilkårene for retten og utøvelsen tas inn.

Fiskeretten etter denne bestemmelsen tapes når vilkårene ikke lenger er oppfylt.

Etter befaringer av eiendommer høsten 2011 og ny befaring med saksutvalg bestående av gårdbrukere ble linjen satt for fremtidige befaringer.

galgá dábálaččat leat lahka orronsaji mii lea vuodđun dan vuoigatvuhtii.

DG galgá doallat várdosa sonajuogu ja vuoigatvuodalaččain ovttaskas sonain.

Guolástanvuoigatvuoda duodaštussan čállá DG juridihkalaččat luossareive juohke vuoigatvuodalažžii, mas čuožžu vuoigatvuoda ja guolásteami eavttut.

Guolástanvuoigatvuohta dán mearrádusa mielde massá go ii šat deavdde eavttuid.

Manjil opmodatgeahčadeami čakčat 2011 ja ođđa geahčadeami áššelávdegottiin mas

eanadoallit ledje mielde biddjui málle boahttevaš geahčademiide.

Bilder fra eiendomsbefaring 2014. Govat 2014 opmodatgeahčadeamis.

Tabell 6: Behandlete saker etter § 3 og § 7 i tana forskrift

Tabell 6: meannuduvvon áššit § 3 ja § 7 deanu láhkaásahusa mielde

Saker pr. år	2011	2012	2013	2014	2015
Nye søknader innvilget	9	16	11	3	11
Søknader om overdragelse innvilget			8	6	9
Søknad om sonebyte innvilget	7		4	1	
Søknad om utleie	5	10	6	10	10
Inndratte laksebrev/utgått	9	10	10	10	
Antall fiskeberettigede etter § 3 pr. 31.12.	338	344	345	338	

Sámmol Jovnna Nystad, Hans Ole Mudenia, Truls Halvari og Tonje Kristine Halvari fra fiskeoppsynet 2014 i felt med forefallende etterarbeid

Sámmol Jovnna Nystad, Hans Ole Mudenia Truls Halvari ja Tonje Kristine Halvari guolástanbearráigeažus joga alde ja divodanbargu

Administrasjon

TF har som et ledd i forvaltningen iht. forskriftens § 6 opprettet en direktørstilling, for å ivareta daglig drift og representasjon. Direktøren er øverst administrative leder i TF, og ivaretar ansvaret i samsvar med delegasjon fra TF til direktør.

- Hans-Erik Varsi ble ansatt som direktør.
- Kjell-Magne Johnsen engasjert i 3-årig prosjektstilling som leder for vassdrag og oppsyn, med mulighet til fast ansettelse. Johnsen sluttet 1.11.2012.
- Narve S. Johansen, rådgiver fra 01.01.2013
- Kari Gaski, seniorkonsulent, engasjert fra mai 2014 til juni 2015.

I fiskesesongen engasjeres det i tillegg oppsynsbetjenter i fiskesesongen. For å ivareta forvaltningsoppgaver inklusive oppsynstjenesten har TF i 2014 5 årsverk.

Forskning og overvåking

TF har et ansvar for å bidra til overvåkingen av fiskebestandene jf. Tanaforskriftens § 11, 1. ledd. Det er imidlertid forsknings- og overvåkingsgruppa for Tanavassdraget (Fou-gruppa) som rådgir direktoratene i Norge og Finland hvordan en skal prioritere ulike overvåkingstiltak av laksebestandene. Mye av finansieringen av tiltakene blir gitt av direktoratene i de to landene. TF bidrar i overvåkingen av bestandene både ut fra egne prioriteringer, og ved bidrag til aktiviteten som er prioritert av Fou-gruppa.

Målbasert forvaltning

Under den første TF-perioden har det vært mye fokus på den målbaserte forvaltningen. Vassdraget har for første gang fått gytebestandsmål som dekker hele vassdraget. De første målene fra 2007 ble revidert og de nye er presentert i NINA-rapport 1087 som ble publisert i 2014. Ut i fra

Hálldahus

DG lea hállddašeamis ja láchkaásahusa § 6 mielde ásahan direktvrravirgi, mii goziha beaivválaš doaimma ja ovddasteapmi. Direktvrra lea DG-hállddahusa bajimus hoavda, ja goziha ovddasvástádusa ovttrasráđiin DG delegašuvnnain direktvrii.

- Hans-Erik Varsi virgáduvvui direktvrran.
- Kjell-Magne Johnsen doibmiibiddjui 3-jahkái prošeaktavirgái čázadat- ja bearráigeahčči jođiheaddjin, man lei vejolaš fidnet bistevas virgin. Johnsen luobai 1.11.2012.
- Narve S. Johansen, ráđđeaddi álган 01.01.2013
- Kari Gaski, seniorkonsuleanta, doibmiibiddjon miessemánus 2014 geassemánnui 2015.

Bivdoáigodagas virgáduvvot dása lassin johkabearráigeahččit. Doaimmahan dihtii hállddašanbargguid oktan bearráigeahččun leat DGas 2014 5 jahkedoaimma.

Dutkan ja goziheapmi

Lea DG ovddasvástádus veahkkinn gozihit guollenáliid Deanuláhkaásahusa mielde § 11, 1. lađas. Muhto lea dattege Deanučázadaga dutkan ja gozihanjoavku (Fou-gruppa) geat buktet ráđiid Norgga ja Suoma direktoráhtaide das ahte mo vuoruhit iešguđet luossanáliid gozihandoaimmaid. Dan guovtti riika direktoráhttat ruhtadit stuorra oassi doaimmain. DG searvá náliid goziheamis iežas vuoruhemiid bokte, ja searválaga doaimmain man Fou-joavku vuoruhu.

Hállddašeapmi mihtuid vuodul

Vuosttaš DG-áigodagas leamaš ollu fokus hállddašeapmái mii lea mihtuid vuodul. Vuosttaš geardde lea miehtá čázadahkii biddjon gođđomáddodatmihtuid (gytebestandsmål). Vuosttaš mihtut jagis 2007 veardiduvvo ođđasit, ja NINA almmuhii ođđa mihtuid rapportas 1087 2014.

gytebestandsmålene kan vi si at vel 40 % av potensialet for lakseproduksjon ligger i selve Tanaelva, vel 40 % av potensialet er samlet i de tre store sideelvene Anárjohka, Kárášjohka og lešjohka med sideelver, og resterende knappe 20 % av potensialet ligger i små- og mellomstore sideelver som Utsjoki, Máskejohka og Lákšjohka.

Metoden som så langt er benyttet baserer seg på eksisterende kunnskap om Tanaelva og dens sideelver. Parallelt er det jobbet med en andregenerasjons metode som baserer seg på innhentet data fra felt. TF har bidratt til innsamlingen av data fra felt gjennom elvekartlegging (bonitering) av de to norske sideelvene Lákšjohka og Iškurasjohka.

Overvåking av lakseoppgang

Videre har det vært fokus på oppfølgingen av gytebestandsmålene; altså hvor mye laks som overlever og bidrar til gytingen. Det har blitt prioritert å følge opp videotellingene i Lákšjohka og Utsjoki som har pågått siden er henholdsvis 2009 og 2002.

Gođđomáddodatmihtuid mielde oážžu lohkat ahte sullii 40 %

luossabuvttadanvejolašvuodain lea váldo-Deanus, ja badjelaš 40 % dain golmma stuorra oalgejogain Anárjohka, Kárášjohka ja lešjohka, ja smávva 20 % vejolašvuodain lea smávit oalgejogain nu mo Ohcejohka, Máskejohka ja Lákšjohka.

Vuogi man dán rádjai lea geavahan lea vuodđuduvvon otná dieđuin mat leat Deanu ja oalgejogaid ektui. Dássedit dainna leat bargamin nuppi buolvva vugiin, mas lea vuodđun maiddái čohkkejuvvon fealtadieđut. DG lea veahkkinn čohkken dieđuid jogas johkakártemin (boniteren) guovtti oalgejogain, Lákšjohka ja Iškurasjohka.

Luossagoargnuma gozihit

Viidáset leamaš fokus goddomáddodatmihtuid čuovvoleapmái; nuppiin sániin ollu luosat seilott ja gođdet. Videolohkamat mat leamaš Lákšjogas ja Ohcejogas ja bistán 2009 ja 2002 rájes lea vuoruhuvvon.

Bilde: Lokalitet for videoovervåking i Lákšjohka. Govva: Videolohkan luossagoargnumis Lákšjogas.

I 2015 ble det også gjennomført videotelling av lakseoppgangen til Våljohka. I 2012 ble forrige overvåking av oppgangen til Kárášjohka gjennomført. De større elvene som Kárášjohka må overvåkes med sonar pga. sikta. TF har bidratt på logistikkiden av oppgangsovervåkingen på norsk side, og har så langt ikke kjørt egne oppgangsovervåkninger.

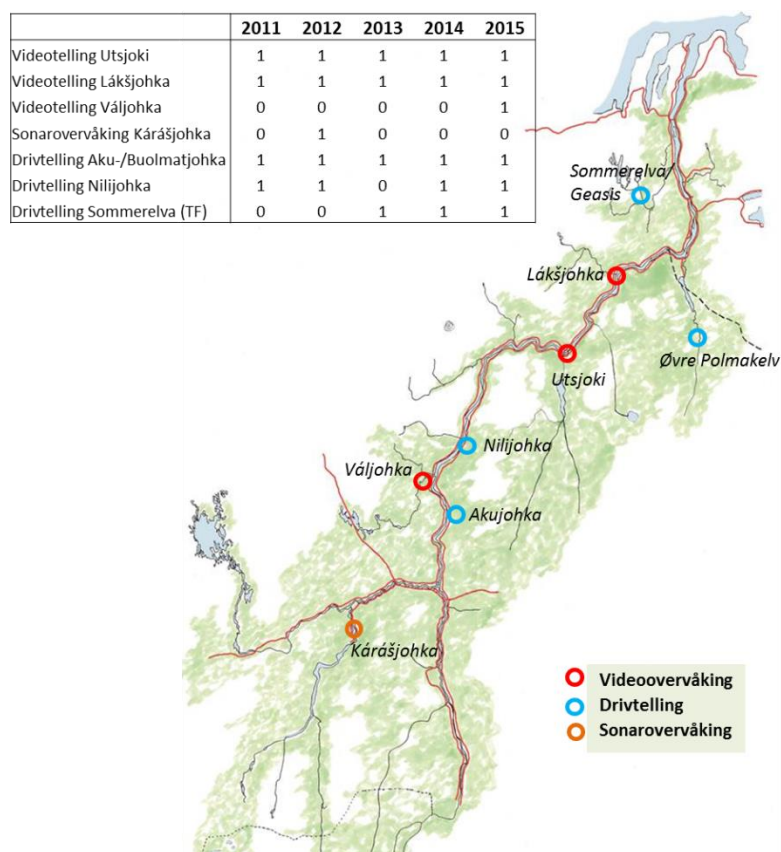
I tillegg til oppgangsovervåkingen har 2-3 mindre finske sideelver blitt undersøkt årlig ved drivtelling siden 2003. De større sideelvene blir vurdert ut i fra innrapportert fangst.

Det viktigste bidraget TF gjør i den årlige overvåkingen, er innsamling av fangstdata på norsk side, samt å ha ansvaret for driften av skjellprøveprosjektet.

Jagi 2015 čađahuvvui videolohkan luossagoargnumis maiddái Válgogas. Kárášjoga ovddit goargnuma goziheapmi guorahallui jagi 2012. Stuorat jogain nu mo Kárášjoga ferte oaidnima dihtii gozihit sonarain. DG lea veahkehan logistihkkain norgga bealde, ja ii leat dán rádjai čađahan iežas goargjungoziheami.

Lassin goargjungoziheapmái leat 2-3 unnit suoma oalgejogat iskojuvvon guollelohkamin 2003 rájes. Stuorat oalgejogat leat veardiduvvon rapporterejuvvon bivdosállašiid vuodul.

Deháleamos maid DG dahká jahkásaš goziheamis, lea bivdosálaščohkken norggabeale, ja ovddasvástádus doaimmahit čuomasprošeakta.

Figur 4: Oversikt over prioritert overvåking av lakseoppgangen under TFs første periode. Videoovervåkingen er i stor grad finansiert over direktoratene i Norge og Finland. TF har bidratt på logistikkiden ved overvåkingen av videoovervåkingen.

Figur 4: várdus vuoruhuvvon goziheamis luossagoargnumis DG vuosttaš áigodagas. Videogoziheapmi lea eanas muddui ruhtaduvvon Norgga ja Suoma direktoráhtain. DG lea searvan logistihkain videogoziheamis.

TF-prosjekter

TF bidrar også til den årlige overvåkingen gjennom å delta på ungfiskundersøkelser, samt å gjennomføre egne drivtelling i norske sideelver. I tillegg til dette har TF bidratt i forskningsprosjekter, og utført en del mindre undersøkelser på eget initiativ.

TF gir årlig ut en fangstrapport med oppsummering av årets fangst og fiskeutøvelse. TF har også gitt ut årlig en prosjektrapport fra skjellprøveprosjektet, samt rapporter fra andre prosjekter som er drevet i TF-regi (tab 7). Det er levert bidrag til andre rapporter som omhandler fisket og overvåking av fiskebestandene i Tanavassdraget.

DG-proševttat

DG oasálastá maid jahkásaš goziheamis nuorraguollelohkamiid bokte, ja čađahit maid sierra guollelohkamiid norgga oalgejogain. Dasa lassin lea DG searvan dutkanproševttaide, ja dahkan unnit iskosiid maid ieža vuolggahit.

DG almmuha jahkásaččat guolástanrapporta mas lea čoahkkáigeasu dan jagáš guolásteamis. DG lea maid jahkásaččat almmuhan prošeaktaraporta čuomasiskosiin, ja rapportat eará proševttain mat leat dahkkon DG namas (tab 7). DG lea buvttadan osiid maddái eará rapporttaide Deanučázadaga guolásteami ja guollegoziheami birra.

År	Rapport-nummer	Tittel	Sider	Omhandler
2012		Resultater fra skjellprøveinnsamling i 2011-, genetikkanalyse og utvikling av størrelsesgrupper av laks i Tanavassdraget 1972-2012	12	Prosjektrapport
2013		Fangststatistikk for norsk del av Tanavassdraget 2012	10	Fangstrapport 2012
		Skjellprøveinnsamling i Tanavassdraget, 2012	11	Prosjektrapport
	2013-01	Ungfiskundersøkelse i Tanavassdragets sideelver høsten 2013	13	Prosjektrapport
	2013-02	Drivtelling i Tanavassdragets sideelver 2013	8	Prosjektrapport
2014	2014-01	Norsk fangst i Tanavassdraget i sesong 2013	14	Fangstrapport 2013
	2014-02	Skjellprøveinnsamling i Tanavassdraget 2013	8	Prosjektrapport
	2014-03	Benytter lakseparr strandsonen i større innsjøer i Tanavassdraget?	13	Prosjektrapport
	2014-04	Prosjekt i regi av Tanavassdragets fiskeforvaltning, 2014	19	Prosjektrapport
2015	2015-01	Norsk fangst i Tanavassdraget i sesong 2014	21	Fangstrapport 2014
	2015-02	Drivtelling i Tanavassdragets sideelver 2014	18	Prosjektrapport
	2015-03	Skjellprøveinnsamling i Tanavassdraget 2014	9	Prosjektrapport

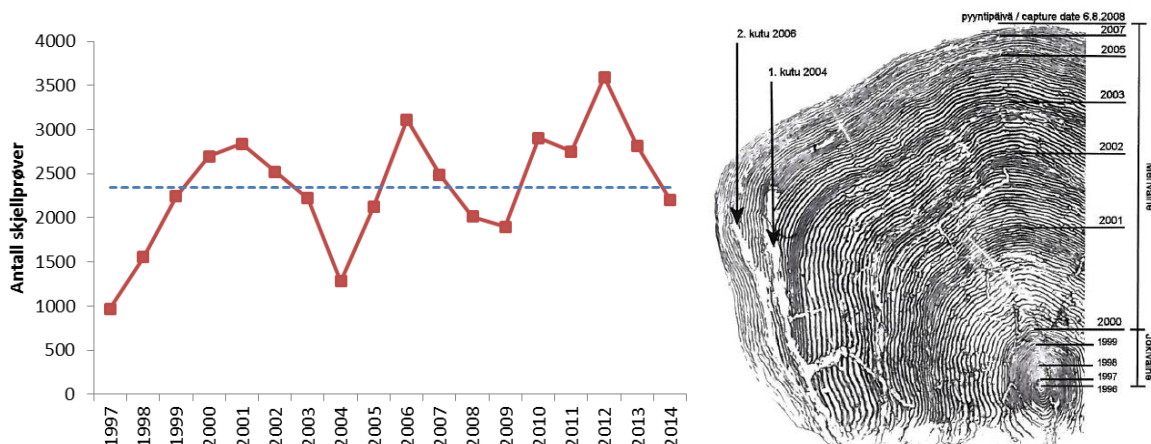
Tabell 7: Rapporter som er gitt ut i regi av TF i perioden 2011-15. Tabella 7: Rapportat DG namas áigodagas 2011-15.

Skjellprøveprosjektet

Det er samlet inn skjellprøver fra laks fanget i Tanavassdraget siden 1972. Laksebreveierne i Tanavassdraget (LBT) startet skjellprøveprosjektet på norsk side i 1997, og siden den gang har prøvene blitt samlet på et systematisk vis. Faste fiskere tatt prøver av all laks de har fått i løpet av sommeren. Flesteparten av disse skjellprøvetagerne benytter tradisjonelle bruk og fisker i selve Tanaelva, men blant dem er det også stangfiskere, og fiskere som fisker i norske sideelver. I tillegg til de faste skjellprøvetagerne, er det en god del stangfiskere som på frivillig basis leverer skjellprøver. Siden 1997 har det blitt levert 1000-3500 prøver årlig.

Čuomasiskkusprošeakta

Leat čohkkejuvvon čuomasiskosat luosain mat leat goddon Deanučázadagas 1972 rájes. Deanučázadaga Luossareivveaigádat (LBT) álggahii čuomasiskkusprošeavtta norgga beale 1997, ja dan rájes leat čuopmasat systemáhtalaččat čohkkejuvvon. Dihto guolásteaddjit leat váldán iskosiid buot luosain maid goddet geasis. Eanaš čuomasiskkusčohkkejeaddjit bivdet árbevirolaš bivdosiin váldodeanus, muhto sin gaskkas leat maid stággobivdit geat oggot norgga oalgejogain. Dihto čohkkejeddjiide lassin leat maid ollu stággobivdit geat eaktodáhtolaččat buktet čuomasiskosiid. 1997 rájes leat fidnen gaskkal 1000-3500 iskosa jahkái.

Figur 5: (t.v.) Antall skjellprøver som er levert på norsk side av Tanavassdraget i perioden 1997-2014. (t.h.) Forstørret bilde av et fiskeskjell fra en laks fanget i Tanavassdraget i 2008. Laksen var da 12 år og var på sin 3. gytevandring opp Tanaelva.

Figur 5: (gurot) galle čuomasiskosa fitnen norggabeale Deanučázadaga áigodagas 1997-2014. (olgeš) Stuoriduvvon govva deanoluossačuopmasis 2008. Luossa lei 12 jahkasaš ja 3. geardde gorgnon gođđit Deanus.

TF fikk hovedansvaret for prosjektet i 2011. Miljødirektoratet (da; Direktoratet for naturforvaltning) har delfinansiert prosjektet. TF har lagt skjellprøveinnsamlingen ut til fiskeforeninger. I 2011 ble skjellprøveinnsamlingen organisert av LBT. Fremstilling og utarbeiding av 2011-rapporten ble utført av TF.

I perioden 2012-13 gjennomførte administrasjonen i TF prosjektet, og holdt kontakten med fiskerne i vassdraget gjennom sommeren.

I 2014-15 utlyste TF prosjektmidler for gjennomføringen og den daglige driften av prosjektet. Etter søknader er administreringen av prosjektet tildelt fiskeforeningen Tanavassdragets rettighetshavere (TVR) de to siste årene.

Skjellprøveprosjektet er nøkkelen til at en i fremtiden kan drive et bærekraftig fiske i Tanaelva. Med vassdragets 30 ulike laksebestander er fisket i selve Tanaelva et flerbestandsfiske på lik linje med sjølaksefisket. Skjellprøvene fra laks fanget i Tanaelva er blitt genetisk analysert. Prøvene viser at laks fra ulike bestander vandrer opp elva til ulike tider av sesongen. Tidspunktet for oppvandring er dessuten relativt stabilt mellom år. Dette er kunnskap som tillater forvaltningen å rette fisket mot de mest robuste bestandene, og redusere beskatningen av svake bestandene.

Ut over den genetiske analysen blir alle skjellprøvene aldersavlest. I fiskekjellene er det dannet vekstsoner som i trær, disse kan avleses ved hjelp av ei lupe og trente øyne. Ut fra aldersavlesningen finner en blant annet smoltalder, vekst i havet og andel flergangsgyttere.

Drivtelling

Drivtelling er en kostnadseffektiv metode for å få oversikt over antall gytelaks i Tanaelvas mindre sideelver. På finsk side har en drevet overvåking av faste bestander siden 2003. TF har gitt betydelige bidrag med denne overvåkingsmetoden de siste årene.

DG oaččui váldoovddasvástádusa proševttas jagi 2011. Birasdirektoráhtta (dalle; Luondduhálddašan Direktoráhta) ruhtada oasi proševttas. Guolástansearvvit leat čohkken čuomasiskosiid DG ovddas. Jagi 2011 lágidii LBT čuomasiskkusčohkkema, ja 2011-rapportta rahkadii ja almmuhii DG.

Áigodagas 2012-13 čađahii DG hálddahusa proševtta ja doalai oktavuodá čázadaga guolásteddiin geasi mielde.

Jagi 2014-15 álmuhii DG prošektaruđaid čađaheapmi ja beaivválaš prošektadoaimmaid várás. Ohcamiid vuođu lea prošektahálddašheapmi dál biddjon Deanučázadaga vuoigatvuođalaččaid guolástansearvái (TVR).

Čuomasiskkusprošakta lea boahtteáigái čoavdda ain joatkit ceavzilis guolásteapmi Deanus. Čázadaga 30 iešguđet luossanállin lea guolásteapmi váldodeanus mángganálatbivdu nu mo mearraluossabivdu. Čuomasiskosat deanus goddon luosain leat analyserejuvvon genehtalaččat. Iskosat čájehit ahte iešguđet luossanálit goargnot iešguđet áiggis geasis. Goargnugoahhtánáigi lea oalle stáđis jagiid mielde. Dán máhtu vuođu diktá hálddahusa stivret guolásteami nannoseamos luossanáliide, ja gáržžidit bivddu hearkkes náliin.

Earret dan genehtalaš analisa de dutko maid ahki buot čuopmasiin. Guollečuomas leat šaddosonat nu mo muorain, ja dáid sáhtta lohkat hárvánnan čalmmiin ja stuoridanglášain. Ahkedutkamis gávdná veajetagi, mearrašaddu ja gallis leat gođđán eambo go oktii.

Guollelohkan

Guollelohkan lea goluid ektui beaktilis vuohki fidnet várdus ollu gođđoguolit leat Deanu oalgejogain. Suomabeale leat gozihan dihto luossanáliid jagi 2003 rájes, DG lea sakka bargan veahkkin dáinna gozihanvuogiin manimus jagiid.

Elv	Formål	2012	2013	2014	2015
Harrelv	Telling sjøørret				X
Luftjok/Luovvtejhoka	Lakseførende?				
Máskejhoka midte	Gytfisktelling		X		
Máskejhoka øvre	Gytfisktelling			X	
Uvjalátnja/Dunkrattelva	Gytfisktelling		X		
Geasis/Somerelva	Gytfisktelling		X	X	X
Ciikujohka	Gytfisktelling				X
Lákšjohka	Gytfisktelling	X			
Lákšjohka	Midtveisevaluering				X
Levsejhoka	Telling sjøørret				X
Leavvajohka	Lakseførende?		X		
Baisjhoka	Gytfisktelling			X	X
Válgjohka	Gytfisktelling			X	X
Ástejhoka (Válgjohka)	Lakseførende?				X
Savvkadasjhoka	Telling sjøørret				X
Geaimmejhoka	Gytfisktelling		X	X	
Sáđejohka (lešjhoka)	Lakseførende?				X
Ástejhoka (lešjhoka)	Lakseførende?				X
Iškurrasjhoka	Gytfisktelling			X	

Figur 6: Oversikt over drivtelling i regi av TF i perioden 2011-15. De fleste tellingene er utført i perioden før gytetida, og er utført for å få en oversikt over antall gytefisk. Flere av tellingene er utført for å undersøke om sideelvene fortsatt er lakseførende. Disse tellingene er gjennomført sent i fiskesesongen.

Figur 6: várdus guollelohkamiin DG namas áigodagas 2011-15. Eanaš lohkat leat čadahuvvon ovdal gođđoáiggi, ja lea dahkkon vai fidne várdus ollu gođđoguolit leat. Mánna lohka leat dahkkon iskan dihtii leago ain luossajohtti oalgehoka. Daid lohkamiid leat čáđahan čakčageasi

På finsk side av Tanavassdraget har Finsk institutt for naturressurser (LUKE, tidligere RCTL) overvåket gytebestanden av laks i de to sideelvene øvre Polmakelv og Akujohka med drivtelling siden 2003. I de fleste årene er også Niliijohka undersøkt. Instituttet har også drevet forskning på hvor effektiv metoden er. Både sikt og at mannskapet er rutinert har innvirkning på resultatet.

TF har gjennomført tellinger i en rekke norske sideelver i perioden 2012-15 (fig 6). Ved de fleste tellingene er målet å kunne gi oversikt over antall laks like før gyting på den undersøkte strekningen. Det er forsøkt å finne høvelige sideelver en kan følge opp årlig. Sommerelva er fulgt opp årlig siden 2013, og nedre del av Baisjhoka er undersøkt i 2014-15.

Suomabeale Deanučázadaga lea Suoma luondduriggodagaid instituhtta (LUKE, ovddeš RCTL) gozihan gođđoluossanáliid oalgehogain Bajit Buolbmátjohka ja Akujohka guollelohkamiin 2003 rájes. Eanaš jagiid iskkadedje Niliijoga maid. Instituhtta lea maid dutkan man beakti dát vuohki lea. Bohtosii váikkuha sihke oainnádat ja man hárráan dutkit leat.

DG lea čáđahan lohkamiid ollu oalgehogain áigodagas 2012-15 (fig 6). Eanaš lohkamiin lei ulbmil fidnet várdosii ollu luosat leat dihto guovllus aiddo ovdal go gođđigohtet. Leat iskan gávdnat heivvolaš oalgehogaid maid sáhtta čuovvut jahkásaččat. Geassájoga leat iskan jahkásaččat jagi 2013 rájes, ja vuolit oasi Báišjogas 2014-15.

Målsetningen ved flere av tellingene har vært å undersøke om de ulike elvene kan regnes som lakseførende. Sideelvene Leavvajohka og Ástejohka (Váljohka) er undersøkt i månedskifte juli-august, og ved begge tellingene ble det påvist små laksebestander dominert av smålaks. I andre sideelver, som Savvkadasjohka, Iškurrasjohka og Luftjok ble det ikke påvist laks, men en del større ørreter, sannsynligvis sjøørret.

Ulbmil ollu lohkamiin leamaš iskat leat go ain luossajohtti oalgejogat. Oalgejogaid Leavvajohka ja Ástejohka (Váljohka) leat iskkadan suoidnemánu/borgemánu molsašumis, ja guktot lohkamiin duodaštuvvo unna luossanáliid main eanaš dittit. Eará oalgejogain, nu mo Sávkadasjogas, Iškorasjogas ja Luovttejogas eai duodaštuvvon luosat, muhto stuorábuš dápmohat, navdimis guvžžat.

Liten hannlaks observert ved gytefisktelling høsten 2015. Goadjin váilu gođabáikkis (Foto/Govva: Narve Stubbraaten Johansen).

Ungfiskkartlegging

Finsk institutt for naturressurser (LUKE, tidligere RKTL) har siden 1979 overvåket yngeltetthet på faste lokaliteter i Tanaelva, Utsjoki og Anárjohka. I tillegg til de faste stasjonene har en undersøkt ungfisktettheten i andre sideelver ved ujevne mellomrom. TF har også bidratt i dette arbeidet i samarbeid med LUKE og på egne undersøkelser, særlig etter at en i 2013 investerte i et eget el-fiskeapparat.

Veajetguollekárten

Suoma luondduriggodagaid instituhtta (LUKE, ovddeš RKTL) lea 1979 rájes gozihan veajetlohku dihto báikkiin Deanus, Ohcejogas ja Anárjogas. Lassin dain dihto stašuvnnaide leat maid dutkan nuorranguolleeatnatvuoda eará oalgejogain duollet dalle. DG lea maid searvan daidda bargguide, sihke ovttaš LUKE`n ja iežas iskosiid bokte, erenoamážit manjil go ostui sierra el-bivdorusttet 2013.

Produksjon sideelver

Ungfiskeundersøkelser ved el-fiske er egnet for å kunne avgjøre hvor langt opp i ulike sideelver laksen gyter og gir dessuten gode indikasjoner på hvordan situasjonen til de ulike bestandene er. RKTL har gjennomført en rekke ekspedisjoner med el-fiske også i norske sideelver de senere år. Siden 2011 er det gjennomført ekspedisjoner i Goršjohka (2013) og Lákšjohka (2014). Ved begge ekspedisjonene har TFs fiskeoppsyn gjort viktige bidrag ved transport av utstyr og personell. Ved undersøkelsen i Lákšjohka deltok TF også med personell i undersøkelsen. Samme år gjennomførte TF undersøkelse av Iškurasjohka, ei sideelv til Anárjohka.

Bilder: Ungfisk samlet inn ved ungfiskundersøkelser, her en lakseyngel fra Iškurasjohka (t.v) og ørretyngel fra Lákšjohka (t.h). Yngelen blir lengdemålt, og deretter gjenutsatt (foto: Narve Stubbraaten Johansen).

Govat: veajehii man lea čohkken veajetguolleiskosis, dás Iškurasjogaveajet (gurot) ja dápmotveajet Lákšjogas (olgeš). Veajeha mihtidit ja luitet fas johkii (govven: Narve Stubbraaten Johansen).

Vandringsgrenser

TF gjennomførte ungfiskundersøkelser i flere mindre sideelver i 2013. Flere av sideelvene var ikke registrert som lakseførende, eller var registrert som lakseførende på en kortere strekning enn det var forventet å finne laks eller sjørret. Sideelvene Leavvajohka, Savvkadasjohka, Luovvtjohka, Harrelv, Golggotjohka/Gulbojok, Borsejohka og Ciikujohka ble undersøkt. Det ble blant annet konkludert med at Leavvajohka er lakseførende lenger enn de 13 km som i dag er registrert, at det ikke lenger er lakseyngel å finne over fossen i Luovvtjohka, og at det ikke er sannsynlig at laks gyter i Borsejohka.

Buvttadeapmi oalgejogain

Nuorraguolleiskkus el-bivdduin heive bures iskkadit man badjin luossa gođđá iešguđet oalgejogain, ja čájeha maid buorre muddui mo dilli lea daid iešguđet luossanáliin. RKTL lea čađahan ollu mátkkiid el-bivdduin maiddái norgga oalgejogain mañimuš jagiid. 2011 rájes leat čađahan dutkanmátkkiid Gošjogas (2013) ja Lákšjogas (2014). Guktot dutkanmátkkiin lea DG bearráigeahččit leamas dehálaš veahkkinn fievrridit rusttegiid ja dutkiid. Lákšjoga dutkamis oasálasttii DG maid bargiiguin iskamiin. Seamma jagi dutkkai DG maid Iškorasjoga, Anárjohkii gullevaš oalgejohka.

Johtolagat

DG čađahii nuorraguolleiskosa mánga unnit oalgejogain jagi 2013. Mánggas dain ii lean čálihuuvon luossajohtti johkan, dahje jo lei registrerejuvvon luossajohttin unnit gaskkain go dan gos vurdojuvvui gávdnat luosa dahje guvžžá. Oalgejogaid Leavvajohka, Sávkadasjohka, Luovvtjohka, Hárrejohka, Golggotjohka, Borsejohka ja Ciikojohka iskojuvvojedje. Loahppacealkka šattai ahte Leavvajohka ii leat šat luossajohtti johka eambbo go dat 13 km maid leat registreren dál, ja ahte eai leat šat luossaveajehat bajábealde goržži Luovvtjogas, ja ahte navdit luossa ii gođe šat Borsejogas.

Benytter lakseyngel strandsonen i større innsjøer?

I august 2013 gjennomførte TF et prøvefiske i 5 av Tanavassdragets innsjøer for å finne ut om lakseyngelen benytter strandsonen i innsjøene som oppvekstområde. Flere faktorer må være på plass for at strandsonen kan være et levelig sted for lakseyngel. For det første må det være gode rekrutteringsmuligheter, altså gyteområder for laks i nærheten av innsjøen.

Videre må strandsonen i innsjøen gi mulighet for skjul, noe som er spesielt viktig i innsjøer med fiskeetende medborgere. Fiskesamfunnets sammensetning avgjør også om laksen har mulighet til å nyttegjøre seg strandsonen, eller om den blir utkonkurrert av andre arter.

På 1990-tallet ble Utsjokis innsjøer undersøkt. Der ble det fanget en god del lakseyngel i strandsonen, særlig i innsjøene som var i nærmest produktive elvestrekninger.

De fem innsjøene som ble undersøkt i 2013 var Máskejávri, Vuoksajávri og Máskeluoppal i Máskejohka, Sturrajávri i Válgjohka, og Šuoššjávri i lešjohka. Det ble ikke gjort fangst av lakseyngel i noen av innsjøene, og det ble konkludert med at innsjøene i liten grad bidro til lakseproduksjon i 2013. Det ble videre vurdert at de undersøkte innsjøene trolig ikke har potensiale til å bidra til lakseproduksjon. Strandsonen i alle innsjøene har relativt dårlig skjulmuligheter, og innsjøene har et komplisert fiskesamfunn. Dessuten var det relativt langt til nærmeste gyteplasser i 4 av de 5 innsjøene.

Eallá go luossaveajet stuorábuš jávregáttiin?

Borgemánu 2013 čađahii DG iskanbivddu 5 jávrriin Deanučázadagas iskan dihtii ealla go luossaveajet jávregáttiin. Mánga beali fertejit sajis jos luossaveajet galgá sáhttit orrot gáddeguorain. Vuosttaš lea ahte leat buori šaddanvejolašvuodát, nammalassi ahte leat gođđobáikkít láhkosis.

Ja de ferte leat suodji dahje čiehkádanbáikkít jávregáttis, ja dat lea erenoamáš dehálaš jávrriin gos leat eará luossaborrit. Guolleservvodaga čohkkehus mearrida leago lussii vejolaš atnit ávkki jávregáttiin, vuoi vuottahallá go eará šlájaid.

1990-logus iskkadedje jávrriid Ohcejogas. Doppe bivde oalle olu luossaveajehiid gáddeguorain, erenoamážit jávrriin mat ledje lahka buvttadeaddji johkaguovlluid.

Dan viđa jávrrí maid iske 2013 ledje Máskejávri, Vuoksajávri ja Máskeluoppal Máskejogas, Sturrajávri Válgjogas, ja Šuoššjávri lešjogas. Eai goddán veajehii ovttaga dain jávrriin, ja loahppacealkka lei ahte dát jávrrit eai leat olus ávkin 2013 luossabuvttadeamis. Viidáset veardiduvvui ahte iskojuvvon jávrriin leat unnán suodji, ja jávrriin lea mohkkás guolleservvodat. Lei maid oalle guhkki lagamus gođđosadjái 4is dain 5 jávrriin.

Bilde: Garnfiske i Šuoššjávri i lešjohka viste at strandsonen i innsjøen trolig ikke bidrar til lakseproduksjon, og at den heller ikke har potensiale til det.

Govva: Fierpmástallan Šuoššjávrris lešjogas čájehii ahte jávregáddi ii dáidde veahkkinn luossabuvttadeamis, eaige leat vejolašvuodát ge doppe.

El-fiske båt

I 2014 sendte Norsk institutt for naturforskning (NINA) nordover en av el-fiskebåtene sine for å gjøre undersøkelser i Tanaelva. Formålet var blant annet å undersøke om det var lakseyngel på strekninger i elva hvor en ikke ville forvente at laksen var til stede. Undersøkelsen var en del av jobben med å vurdere potensiale for lakseproduksjon i vassdraget (gytebestandsmål).

El-bivdofánas

2014 sáddii Norgga luonddudutkan instituhtta (NINA) ovtta sin el-bivdofátnasiin davás, iskan dihtii Deanu. Ulbmil lei e.e. iskat leat go luossaveajehat gaskkain gos ii lean vuordimis gávdnat luosaid. Iskkadeapmi lei oassin barggus veardidit čázadaga luossabuvttadanvejolašvuoda (gođđomáddodatmihttu).

Bilde: El-fiskebåten mellom Nuorgam og Polmak under ungfiskeundersøkelsen, sensommeren 2014 (Foto: Narve Stubbraaten Johansen).

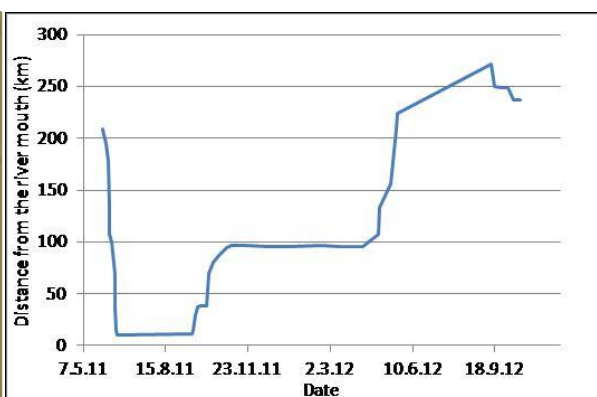
El bivdofanas Njuorggán ja Buobmát gaska manješ geasi 2014 (Govva Narve Stubbraaten Johansen).

Kartlegging av fiskeplasser

I løpet av 2013 gjennomførte TF en kartlegging av de beste fiskeplassene i de norske sideelvene på oppdrag fra Miljødirektoratet. Bruk av fredningssoner har blitt en vanlig metode for å begrense fiskeuttaket i mange av Finnmarks lakseelver. Bakgrunnen for oppdraget var å se på muligheten til å innføre tilsvarende soner også i Tanavassdraget.

Sjørretprosjektet

Finsk institutt for naturressurser (LUKE da; RKTL) gjennomførte et treårig prosjekt på sjørretbestanden i Tanavassdraget fra 2011-13. TF bidro i felt og i logistikkdelen av prosjektet, og har vært kontakt ut mot fiskere på norsk side av vassdraget.

Bilde tv: Radiomerket sjørret klar for gjenutsetting. Den er merket med et gult stripsmerke for at fiskerne skal kunne gjenkjenne de merkede fiskene. Figur 7 (t.h.): Vandringsmønster til en av de radiomerkede sjørretene. Den ble merket høyt oppe i vassdraget i 2011. Den vandret ned til munningen første vår, og ble der over sommeren. På sensommeren vandret den om lag 100 km opp Tanaelva hvor den overvintret. Neste vår fortsatte den sin ferd opp til Anárjohka. Ved gyting ble den registrert i en av de mindre sideelvene til Anárjohka.

Govva:(gurot): Radiomerkejuvvon guvžžá luoitimín. Lea merkejuvvon fiskes strippsain vai guolásteaddjit galget dovdat merkejuvvon guliid. Figura 7 (olgeš): Muhtin merkejuvvon guvžžá johtolat. Guolli merkejuvvui badjin čázadagas jagi 2011. Dat luittii Deanunjálmái dan vuosttaš giđa, ja orui doppe geasi. Čakčageasi goarknui sullii 100 km Detnui gos orui dálvvi. Manjit giđa jotkkii ja gorgnii Anárjohkii. Gođđoáigge registrerejuvvui muhtin Anárjoga smávit oalgejogain.

I Tanavassdraget er det laksebestandene som får mest oppmerksomhet. Vassdraget har en rekke andre verdifulle fiskebestander, deriblant en av landets største sjørretbestander. Sjørreten gyter i en rekke sideelver til Tanaelva, fra små sideelver i nedre del til sideelver av Anárjohka, mer enn 250 km fra elvemunningen.

Bivdosajiid kárten

Jagi 2013 mielde čađahii DG kártema buoremus bivdosajiin norgga oalgejogain, Birasdirektoráhta gohččumis. Ráfáidahttinsonat leat šaddan dábálaš vuohkin muddet bivddu ollu Finnmárku luossajogain. Gohččuma duogáš lei geahčadit vejolašvuođaid ásahit sullasaš sonaid maiddái Deanočázadahkii.

Guvžáprošeakta

Suoma luondduriggodagaid instituhtta (LUKE ovddeš; RKTL) čađahii golmmajagáš prošeakta Deanučázadaga guvžánáli ektui jagiin 2011-13. DG searvvai prošeavtta olgobargguide ja logistihkaoasis, ja leat doallan oktavuođa norgga beale guolásteddjiiin.

Deanučázadagas lea eanemus fuomášupmi čadnon luossanáliide. Čázadagas leat ollu eará árvvolaš guollenáli, okta dain lea riikamet stuorámuš guvžánáli. Guvžá gođđá olu Deanu oalgejogain, smávit oalgejogain vuolit osiin gitta Anárjoga oalgejogaide, eambbo go 250 km eret Deanunjálmis.

Gjennom sjøørretprosjektet 2011-13 ble en del av sjøørretens hemmeligheter avdekket. Det ble årlig radiomerket merket 40-60 sjøørreter oppe i vassdraget, og i Tanamunningen. Det viser seg at særlig ørret som gyter i øvre del av vassdraget ser ut til å bruke to år på sin gytevandring. Dette innebærer at den etter å ha vært en sommer i Tanafjorden eller Tanamunningen vandrer et godt stykke opp i vassdraget før den overvintrer, og den fortsetter sin vandring opp først påfølgende vår. Ørreten gyter først påfølgende høst, et år etter at den forlot Tanamunningen (fig 7).

Guvžáprošeakta bokte 2011-13 almmuhuvvui oasi guvžžá čiegusvuodain. Jahkásaččat merkejuvvojedje gaskkal 40-60 guvžžá badjin čázadagas, ja Deanunjálmis. Čájehuvvui ahte erenoamážit guvžá mii gođđá bajit osiin orrot ádjáneamen guokte jagi goargnot gođđosadjái. Dat mearkkaša ahte manjil go lea leamašan Deanuvuonas dahje Deanunjálmis de goargnu oalle bajás gosa de bisána dalvái, ovdal go goargnu badjelii čuovvovaš giđa. Guvžá gođđá easkka manjit čavčča, jagi manjil go guđii Deanunjálmmi. (fig 7).

Bilde: Fiske i munningssonen, innfangning av ørret til radiomerkning.

Govva: guolásteapmi Deanunjálmis, bivdimin guvžžá mii galgá radiomerkejuvvot.

Bilde: Gjenutsetting av radiomerket sjøørret ved Kaldbakknes.

Govva: Luoitimín radiomerkejuvvon guvžžá Gálbenjárga bokte.

SEALSAL 2013-15

I 2013 ble TF invitert med i et samarbeidsprosjekt som gikk inn for å kartlegge selbestanden i Tanamunningen sin innvirkning på laksebestandene og laksefisket. Prosjektet har vært ledet av Norsk institutt for naturforskning (NINA), og både Norsk institutt for kulturminneforskning (NIKU) og Havforskningsinstituttet (HI) har deltatt.

Bilder: Tanamunningen, fra forsøk på GPS-merking av sel i 2013.

Govat: Deanunjálbmi, iskosiin mas njurjuid merkejedje GPS-ain 2013.

Steinkobbepopulasjonen i Tanamunningen er den eneste populasjonen i Norge som kaster på sandbunn, og selbestanden er en del av verneformålene i Tanamunningen naturreservat. Det er ikke tillatt å jakte sel innenfor reservatet. Tellinger i 2010-12 viser at bestanden består av minimum 150 individer. Garnfiskere i nedre del av Tana er plaget med at selen stjeler fisk i garnene, de får en del skadet laks og enkelte har observerer at selen fanger laks. Prosjektet SEALSAL gikk inn for å undersøke konflikten mellom selbestanden og laksefisket. Blant metodene en valgte å bruke var både innsamling av lokal kunnskap, GPS-merking av sel i Tanamunningen og felling av individ for å se på dietten.

SEALSAL 2013-15

Jagi 2013 bovdejuvvui DG ovttasbargoprošektii mas lei ulbmil kártet Deanunjálbmi njuorjjonáliid váikkuhusaid luossanáliide ja luossabivdui. Prošeakta lea jođihuvvon Norgga luonddudutkan instituhtta bokte (NINA), ja sihke Norgga kulturmuittodutkan instituhtta (NIKU) ja Mearradutkaninstituhtta (HI) leat searvan.

Deanunjálmme geađgenjuorjonáli lea áidna nálli Norggas mii čivgá sáttobotnis, ja njuorjonáli lea oassin suodjalusulbmil Deanunjálmme luonddureserváhtas. Li leat lohpi bivdit njurjuid reserváhtas. Lohkamat 2010-12 čájehit ahte doppe leat unnimusat 150 njuorju. Fierbmebivdit Deanu vuoli osiin giksašuvvot dainna ahte njuorju borrá guliid firpmiin, ja goddet maid vahágahtton luosaid ja muhtimat leat oaidnán ahte njuorju goddá luosaid. Prošeakta SEALSAL galggai guorahallat vuostálasvuodá njuorjonáli ja luossabivddu gaskkas. Bargovugiid gaskkas maid geavahedje lei sihke báikkálaš dieđuid čohkket, GPS-merket njurjuid Deanunjálmme ja njuovvat njuorju vai oainnašii maid lea borran.

Inneværende høst oppsummeres prosjektet. En må konstatere at det ble mye stang ut. En lyktes aldri å fange inn sel til GPS-merking, og fikk avslag på søknad om felling av sel i naturreservatet. Prosjektet har likevel gitt en del utbytte. Sommeren 2014 registrerte sjølaksefiskere og garnfiskere i nedre del av Tana observasjoner av sel og skadet laks i garnet. Det ble dessuten gjennomført en rekke intervjuer av fiskere høsten 2014. En har dermed en god bakgrunn for å kunne si mer om konflikten mellom fisker og sel, selens bevegelse i elva, og ikke minst fiskernes holdninger til selbestanden. Prosjektet blir oppsummert høsten 2015.

Formidling – Barnas laksedag

I 2014 tok Statens naturoppsyn (SNO) initiativ til å arrangere laksens dag for 5. klassinger i Tana og Karasjok. Etter to års gjennomføring ser vi allerede konturer av en ny tradisjon.

I 2014 la både SNO og TF ned mye arbeid i planlegging av dagen. En oppvekst ved landets viktigste laksevassdrag bør gi en viss kompetanse både på det kulturelle planet, og ikke minst om laksens biologi. I media er mye av omtalen av vassdraget knyttet til krangel om rettigheter og liknende. En så for seg at en laksedag kunne være en god arena hvor en både kunne lære om den kulturen en kommer fra, og om biologisk kunnskap som er svært viktig for måten vi høster og forvalter laksen.

For å få arrangementet på rett kjøll fra første året ble laksepedagog Kjersti Hanssen fra Namsos/SNO invitert opp for å være med i den avsluttende planleggingsfasen og gjennomføringen av dagen i 2014.

I både Karasjok og Tana har en beholdt samme lokalitet i de to årene. Det meste av essensen i dagen er den samme på de to lokalitetene, men dagene er også vidt forskjellige, noe som beror på deltakelse og lokalitet. Mens dagen i Karasjok blir arrangert på Ájonjárga ved bredden til nedre del av Kárášjohka, blir dagen i Tana arrangert ved museet i Polmak, ved Tanaelvas bredde.

Mannán čavčča dahkkui čoahtkáigeasu prošeavttas. Ferte dovddastit ahte ii mannán nu bures. Eai lihkostuvvan bivdit gitta njuorjju man merket GPS-ain, ja ii addon bivdolobi luonddureserváhtas. Prošeakta lea dattege addán veahá bohtosiid. Geasset 2014 registrerejedje mearraluossabivdit ja fierbmabivdit Deanu vuolit osiin go oidne njurjuid ja vahágahtton luosaid firpmiin. Jearahalle maid ollu guolásteddjiid čakčat 2014. Nu de lea nana duogáš cealkit eambo guolásteaddji ja njuorjju vuosttálašvuođa birra, mo njuorju lihkada Deanus ja eandalit guolásteddjiid guottuid birra njuorjonáli birra. Prošeavtta loahpahit čoahtkáigeasuin čakčat 2015.

Gaskkusteapmi – Mánáid luossabeaivi

Jagi 2014 vuolggašii Stáhta luonddubearráigeahčču (SNO) barggu lágideami luossabeaivi 5. luohkáide Deanus ja Kárášjogas. Go leat čađahan dán guokte jagi de oaidnit dál jo ahte dás bohtá ođđa vierru.

2014 bijaiga sihke SNO ja TF olu barggu beaivvi plánemii. Go lea bajásšaddan riika deháelos luossacházadatgáttis de berre leat gelbbolašvuohta sihke kultuvrra dásis ja eandalit luosa biologijias. Ollu mediasagat čázadaga birra lea čadnon riidduide vuoigatvuođaid birra jnv. Águmuš lei luossabeivviin rahkadit buori arena mas sáhttu sihke oahppat iežamet kultuvrra birra, ja biologalaš máhttu mii šaddá hui dehálaš go boahpteáiggis galgat bivdit ja hálddašit luosa.

Oažžun dihtii lágideami njuolgalat jo álgosuhkamis de bovdjuvvui luossapedagoga Kjersti Hanssen Namsos/SNO searvat manjimuš rahkaneapmái ja čađaheapmái 2014.

Sihke Kárášjogas ja Deanus lea lágideapmi leamaš seamma sajis guktot jagiid. Eanaš ja váldooassi lea seamma dan guovtti báikkiin, muhto lágideamit leat maid hui guovtteláganat, sivas go lea eará oasseváldit ja sajis. Dan botta go Kárášjoga luossabeaivi lágideapmi Ájonjárggas, johkagáttis Kárášjoga vuolit oasis, de lágideapmi Deanu beaivi Buolbmát musea bokte, Deatnogáttis. Kárášjogas leat SNO bargit ja DG-

I Karasjok har det vært ansatte i SNO og oppsyn/administrasjon i TF som har stått for arrangementet, mens Tana museum og landbruksskolen også har bidratt til arrangementet i Polmak.

I Tana har elever fra til sammen 6 skoler deltatt i minst et av de to årene, mens alle elevene i Karasjok kommer fra samme skole. I løpet av dagen er en innom ulike poster hvor en lærer om laksens liv, hvordan en beskatter laksen på i vassdraget. Til lunsj grilles det selvsagt laks på bålet.

Økonomi

Inntekter fra salg av fiskekort benyttes av Tanavassdragets fiskeforvaltning i samsvar med forskriftens formål, jf. § 2, herunder til overvåking av fiskebestandene, tilrettelegging av fisket, oppsyn og administrasjon.

I perioden har ca. ¾-deler av driftsinntektene vært overføring fra finsk fiskekortsalg i grenseelvdelen. Kronekursen har svekket seg betydelig i forhold til Euroen siden 2012. Eurokursen i forhold til norske krone har stor betydning for TFs driftsinntekter. Kronens svekkelse i perioden har medført til økte overføringer fra fiskekortsalg i grenseelvområdet.

Tabell 8: regnskapsoversikt 2011 – 2014
Tabella 8: Rehketdoalut 2011 - 2014

Driftsinntekter/ År	2014	2013	2012	2011
Salg av kort i Norge	1 108 440	1 084 430	1 122 751	696 165
Overføring fra Finland	4 104 665	4 015 406	3 533 211	3 635 541
Prosjektilskudd + andre inntekter	374 461	80 000	75 000	80 000
Driftsinntekter	5 587 566	5 179 836	4 730 962	4 411 706
Driftskostnader:				
Lønnskostnad	2 736 428	2 625 939	2 524 085	1 729 139
Avskrivning	81 917	49 939	17 304	-
Andre driftskostnader	2 457 681	2 135 054	1 914 617	1 099 952
Sum annen driftskostnad	5 276 026	4 810 932	4 456 006	2 829 091
Driftsresultat	311 540	368 904	274 956	1 582 615
Netto finansposter	99 734	-248 439	(179 008)	17 282
Årsresultat	411 274	120 465	95 948	1 599 897
Overgang statlig - lokal forv.				(1 154 341)
Disposisjonsfond pr. 31.12.		4 982 718	4 862 253	4 766 305

bearráigeahččit/hálddahus geat lágidity, ja Deanu Musea ja eanadoaloskuvla fas veahkki lágidity doaluid Buolbmágis. Deanus leat oahppit oktiibuot 6 skuvllain searvan unnimusat oktii dan guovtti jagis, ja Kárášjogas bohte buot oahppit seamma skuvllas. Beaivvi mielde johtet oahppit iešguđet poasttaid gaskkas mas ohppet luosa eallima birra, ja mo bivdojuvvo čázadagas. Gaskabihtán dieđusge bassit luosa dolas.

Ekonomiija

Deanučázadaga Guolástanhálddahus hálddaša sisaboađu guolástankoartavuovdimis láhkaásahusa ulbmila mielde, gč. § 2, nu mo luossanáliid gozihit, láhčit guolásteapmái, bearráigeahččui ja hálddašeapmái.

Áigodagas lea sullii. ¾-oasi doaibmasisaboađuin bohtán ruhtasirdimis suomabeale guolástankoartavuovdimis ráđjačázis. Kruvdnokursa lea gahččan sakka euro ektui jagi 2012 rájes. Eurokursa norgga kruvnnu ektui váikkuha sakka DG doaibmasisaboađuide. Kruvdnonjiedjan buktá eanet ruhtasirdimat ráđjačázii koartavuovdimis.

Etter forskriftens § 11 2. ledd skal inntektene fra salg av fiskekort avsettes på et disposisjonsfond for Tanavassdragets fiskeforvaltning. Disposisjonsfondet skal benyttes til å finansiere de oppgavene som er pålagt forvaltningsorganet.

Utvikling i inntekter/utgifter i perioden

De gjennomsnittlige inntektene i perioden pr. år har vært kr. 4,9 mill. kr. De gjennomsnittlige driftskostnadene har vært kr. 4,6 mill. kr. Etter netto finansposter er det gjennomsnittlige resultatmargin på 8,6 %. For 2012 -13 er resultatmarginen på 2,2 %. Resultatmargin kan anvendes for å se hvordan inntekter og kostnader utvikler seg i forhold til hverandre i en bedrift over tid.

I perioden 2008 - 10 gikk tidligere forvalter 3,1 mill. kr. i underskudd. Underskuddet ble dekket av «tanakassen». Resultatet for 2011, overskudd kr. 445 556 ble overført til fondskontoen, for å fylle opp igjen etter tre foregående års underskudd, som avsetning for fremtidig forvaltning og drift.

Avsetting til fond

Deler av driftsmidlene for det enkelte år skal settes av til et avsetningsfond som sikkerhet for fremtidig forvaltning og drift. Fondet kan også benyttes til ekstraordinære tiltak, og skal i slike tilfelle bygges opp til opprinnelig beløp så raskt så mulig, jf. forskriftens § 11 3. ledd. Ubrukte driftsmidler det enkelte år skal fordeles med 75 % til de fiskeberettigede, jf. § 3, og 25 % til avsetningsfondet. Tidligere Tana lakseoppsynskasse ble oppgjort i 2011 med avslutningsregnskap fra Fylkesmannen i Finnmark og TFs regnskap for perioden 1.06.-31.12.2011. Det samlede årsresultatet for forvaltningen i 2011 var kr. 445 556.

Láhkaásahusa § 11 2. lađas mielde galget guolástankoartadietnasat várrejuvvot háldofondii Deanučázadaga Guolástanhálddahussii. Háldofoanda galgá geavahuvvot ruhtadit hálddašanorgána geatnegahtton doaimmaid.

Ovdáneapmi goluid ja sisaboaduin áigodagas

Gaskamearalaš sisaboadut áigodagas leamašan 4,9 mill kr jahkái. Gaskamearalaš doaibmagolut leamašan 4,6 mill.kr jahkái. Maŋŋil netto finánsapoasttaid lea gaskamearalaš boadusmunni 8,6 %. 2 jagis 2012 -13 lea boadusmunni 2,2 %. Boadusmunni sáhtta geavahit oaidnin dihtii mo fitnodagain sisaboadut ja golut rivdet nuppi ektui áiggi badjel.

Áigodagas 2008 - 10 lei ovddeš hálddašeaddjis 3,1 mill. vuolláibáza. Vuolláibáza gokče “Tanakassen”- ruđaiguin. Boadus 2011,badjelbáza kr. 445 556 , sirdui foandakontoi, deavdin dihtii dan fas maŋŋil golmma maŋimuš jagiid vuolláibáza, seastin boahhtevaš hálddašeapmái ja doibmii.

Liigudit fondii

Oassi doaibmaávdnasiin ovttaskas jagis galgá várret liigudanfondii, dáhádussan boahhtevaš doibmii ja hálddašeapmái. Foandda sáhtta maid geavahit erenoamáš doaibmabijuide, ja galgá dalle fas ceggejuvvot álgodássái nu jođánit go vejolaš., gč. láhkaásahusa § 11 3. lađas. Geavatkeahtes doaibmaávdnasiid galgá ovttaskas jagi juohkit 75 % guolástanvuoigatvuođalaččaide, gč. § 3, ja 25 % liigudanfondii. Ovddeš Deanu luossabearráigeahčču loahpahuvvui jagi 2011, loahpparehketdoaluin Finnmarku Fylkkamánnis ja DG rehketdoaluin áigodagas 1.06.-31.12.2011. Obbalaš jahkeboadus 2011- hálddahusas lei 445 556,- kr

Tilskudd

I perioden 2011 – 2013 TF har mottatt kr. 235 000 i tilskudd fra direktoratet for naturforvaltning for dekning av utgifter til skjellprøveprosjektet. For perioden 2014-15 har TF fått tilsagn om kr. 150 000 fra klima - og miljødirektoratet for dekning av utgifter til skjellprøveprosjektet.

Doarjagat

Áigodagas 2011 – 2013 lea DG ožžon kr. 235 000 doarjaga Luondduhálddašan direktoráhtas gokčat čuomasiskkusprošeavtta olggosgoluid. 2014-15 áigodahkii lea DG ožžon lohpadussan kr. 150 000 Dálkkádat- ja birasdirektoráhtas gokčat čuomasprošeaktgoluid.

Tabell 9: Innvilgete tilskudd, kjøp av tjenester 2011 – 15

Tabella 9: Juolluvuvvon doarjagat, bálvalusaid oastin 2011 – 15

Prosjekt	Bevilget	Sum
2011 - 12:		
Laksebreveiere i Tanavassdraget A/L, forarbeide TF	82 221	
Laksebreveiere i Tanavassdraget AL, organisasjonstilskudd	50 000	
Laksebreveiere i Tanavassdraget, Skjell- og prøvefiskeprosjekt 2011	178 080	
Laksebreveiere i Tanavassdraget, drift 2012	50 000	
Deanučázádaga luossabivdosearvvi (DLBS) Tanavassdragets laksefiskeforening, drift 2012	15 000	
Sum 2011 - 12		375 301
2013 -14:		
Mastergradsavh. om laksefisket i Tanavassdraget, Iris N. Wigelius Tromsø	12 600	
Innsamling av data om garnfisket i Tanavassdraget basert på muntlige kilder - del 2, Noras ans. v/Aage Solbakk	72 000	
Kapittel om tradisjonell kunnskap i driftsplan for Tanavassdraget, Tanavassdragets fiskerettshavere (TVR)	64 000	
Oppgraderingstilskudd fiskeforening, Sonestyret i Karasjok v/Hagbart Grønmo	27 000	
Oppstartstilskudd fiskeforening, Tanavassdragets fiskerettshavere (TVR) Deanučázádaga bivdovuogiatvuodalaččat	60 000	
Skjellprosjekt 2014 TVR, Tanavassdragets fiskerettshavere (TVR) + skjellprøvetakere	141 920	
Sum 2013 – 14		377 520
Prosjekter 2015:		
Skjellprosjekt 2015 Tanavassdragets fiskerettshavere (TVR) + skjellprøvetakere	160 000	
Oppfølging av gytefisketelling, ungfisketelling, andre arter, barnas laksedag	120 000	
Sum prosjekter 2015		280 000

Utbetaling av utbytte

For 2012 og 2013 er 75 % fordelt av overskuddet til fiskeberettigede, kr. 648 740,-

Fond

Siden oppstarten i 2011 til 2013 er disposisjonsfondet økt med kr. 662 000. I 2014 er avsatt kr. 411 000, som disponeres sammen med årsresultat 2015.

Fortsatt drift

I samsvar med regnskapslovens § 3-3 bekreftes det at forutsetningene for fortsatt drift er til stede i årene 2011 - 2014.

Álvomáksin

Jagiid 2012 ja 2013 lea 75 % badjelbáhcagis juhkkojuvvon vuoigatvuodalaččaide, kr. 648 740,-

Foanda

2011 álggu rájes 2013 rádjai lea háldofondii lasihuvvon kr. 662 000. 2014 lea liigojuvvon kr. 411 000, mii hálddašuvvo oktan 2015 jahkebohtosiin.

Viidáset doaibma

Rehketdoallulága § 3-3 mielde duođaštuvvo ahte eavttut viidáset doibmii leat sajis jagiin 2011 - 2014.

Reforhandling av avtale mellom Norge og Finland om laksefisket mv. i Tanavassdraget

Etter to års forarbeid har Klima – og miljødepartementet og det finske Jord – og skogbruksdepartementet siden 2012 forhandlet om ny overenskomst om fisket i Tanavassdraget. TF har hatt to medlemmer i norsk delegasjon. Det første forhandlingsmøtet om ny avtale mellom Norge og Finland om laksefisket mv. i Tanavassdraget ble holdt i Polmak i juni 2012. Det andre forhandlingsmøtet ble holdt i Ivalo i desember 2012.

Etter finsk avbud til tredje forhandlingsmøte i juni 2013, ble det ikke avholdt forhandlingsmøter i 2013.

Da forhandlingene startet i juni 2012 var det mål å ha ny avtale/ overenskomst til 2014 sesongen. Forhandlingene førte ikke frem og tidsprognosene ble justert til 2015, deretter til 2016, det siste er til 2017 sesongen. Etter mer enn tre års forhandlingsprosess har politisk ledelse i Klima - og miljødepartementet og det finske Jord – og skogbruksdepartementet grepet inn. Partene er enige om en fiske – og fangstreduksjon på 1/3-del for å nå bærekraftig forvaltning.

Den nye avtalen mellom Norge og Finland skal ivareta laksebestandene i henhold til moderne forvaltningsprinsipper fastsatt av Den nordatlantiske organisasjonen for vern av villaksen (NASCO). Dette innebærer at reguleringene i laksefisket til enhver tid skal være best mulig tilpasset situasjonen for laksbestandene og baseres på et best mulig kunnskapsgrunnlag. Førre-var-prinsippet skal legges til grunn for forvaltningen. Det ventes at ny avtale er ferdig forhandlet til årsskiftet og at ny overenskomst trer i kraft i 2017.

Forhandlingene om en ny overenskomst om fisket i Tanavassdraget har vært en svært omfattende sak i TFs første periode. Det har vært ressurskrevende, både arbeidsmessig og økonomisk for TF.

Ođđasit šiehtadallan Norgga ja Suoma gaskasaš soahpamušas, luossabivddus ja eará Deanučázadagas

Manjil guovtti jagi ovdabarggut leat Dálkkádat- ja birasdepartemeanta ja suoma Eana- ja vuovdedoaludepartemeanta šiehtadallan 2012 rájes ođđa soahpamušain Deanučázadaga luossabivddu ektui. DGas leamaš guokte áirasa norgga sáttatgottis. Vuosttaš šiehtadallančoahkkinn soahpamuša birra lágiduvvui Buolbmágis geassemánus 2012. Nubbi šiehtadallančoahkkinn lei Avvilis juovlamánus 2012.

Go Suopma celkkii ahte eai boađe goalmát šiehtadallančoahkkimii geassemánus 2013, de eai lágiduvvon šiehtadallančoahkkimat jagi 2013.

Go šiehtadallamat álge geassemánu 2012 de lei mihttun olahit ođđa soahpamuša 2014 bivdoáigodahkii. Šiehtadallamiin ii bohtán boadus, ja áigemihtuid sirde vuosi 2015, ja de 2016, ja dal vel 2017 bivdoáigodahkii. Manjil golbma jagi šiehtadallamiid leat politihkalaš njunnošat Dálkkádat- ja birasdepartemeanta ja Eana- ja vuovdedoaludepartemeanta s stivregoahtán proseassa. Bealáláččat leat ovttaoavilis unnidit bivdo- ja guolásteapmi 1/3-oasi juksan dihtii ceavzilis hálddašeapmi.

Ođđa soahpamuš Norgga ja Suoma gaskkas galgá áimmahuššat luossanáliid ođđaáigásaš hálddašanprinsihpaid mielde man Davvi-Atlanta luossasuodjalansearvi (NASCO) lea mearridan. Dat mielddisbuktá ahte luossabivdu muddemat álo galget heivehallot luossanáliid dili mielde, ja leat vuodđuduvvon buoremus máhttovuoduin. Buoret-ovdal-go mannjit-prinsihppa leat vuodđun hálddahusas. Dál vurdojuvvo ahte šiehtadallamat galget leat geargan jahkemolsašumis, ja ahte ođđa soahpamuš doaibmagoahtá jagi 2017.

Ođđa soahpamuša šiehtadallamat Deanučázadaga guolásteami birra leamaš hui viiddis bargu ja mii leamašan resurssa- gáibideaddji sihkke áiggis ja ruđaláččat Dgii.

Norsk laksesenter

Etter påske i 2012 lanserte laksesentermiljøene i Namsos og Lærdal ideen om Norsk laksesenter for TF. Tana kommune ble tatt med i prosessen fra starten av. Etter innspillet i april fra prosjekt «norsk laksesenter», deltok TF på forarbeidet med bl.a. møte med statssekretær i Miljøverndepartementet i juni 2012.

I mars 2013 oppnevnte direktoratet for naturforvaltning (DN), nå Klima – og miljødirektoratet en prosjektgruppe for å utrede etablering av Norsk Laksesenter (NLS), med frist for å levere sluttrapport til DN 1. juli 2013. Prosjektgruppa har bestått av representanter fra ulike deler av landet.

NLS sin viktigste rolle er foreslått å opptre som villaksens ombud, og skal bl.a. på eget initiativ ta opp viktige spørsmål knyttet til villaks overfor ansvarlige myndigheter og berørte parter, for å fremme bærekraftig forvaltning av villaksen og dens leveområder. NLS skal være en uavhengig og nøytral aktør i forhold til de interesser og samfunnssektorer som har ansvar for å fatte beslutninger med betydning for villaksen og dens leveområder.

Arbeidsgruppe har foreslått etablering av Norsk Laksesenter (NLS) med 4 enheter, med Tana som den nordlige enheten. Hovedvekten er lagt på laks, men også sjøørret og sjørøye er inkludert i utredningen.

Stortinget bevilget i 2015 4 mill. kroner til formidlingsprosjekter som kan bidra til god forvaltning av villaksen og villaksbestandene. Tanaelva er spesielt nevnt i bevilgningen. Prosjektene skal realiseres gjennom Kunnskapssenter for laks og vannmiljø i Namsos og må utformes og utføres i samarbeid med de viktigste aktørene langs Tanaelva. Det er ventet at pengene blir fordelt til ulike prosjekter før utgangen av 2015.

Norgga luossaguovddáš

Manjil beassážiid 2012 álmuhedje luossaguovddášbirrasat Namsos ja Lærdal DGii árvalusa Norgga luossaguovddáža birra. Deanu gielda váldui fárrui prosessii álggu rájes. Manjil cuonomanu evttohusa prošeavttas «Norsk laksesenter», searvvai DG ovdabargguide mas e.e. lei čoahkkin Birasgáhttendepartemeantta stáhtačállin geassemánu 2012.

Njukčamánu 2013 nammadii Luondduhálddašan direktoráhta (DN), dál Dálkkádat- ja birasdirektoráhta prošeaktajoavkku guorahallat Norgga luossaguovddáža (NLS) ásaheami, áigemeiriin buktit loahpparapporta DNii suoidnemánu 1.b 2013. Prošeaktajoavkkus leamašan áirasat iešguđet osiin riikas

NLS deháleamos rolla lea eamiluosa áittardeaddjin, ja galgá e.e. ieš loktet dehálaš gažaldagaid eamiluossa ektui ovddasvástideaddji eiseválddiide ja bealálaččain geaidda guoská, ovddidan dihtii ceavzilis hálddašeapmi eamiluosain ja sin čáziin. NLS galgá leat sorjjasmeahttun ja bealátkeahtes doaibma daid beroštumiid ja servvodatbeliin geain lea ovddasvástáduš mearrádusain main lea mearkkašupmi eamilussii ja dan eallinguovlluin.

Bargojoavku lea evttohan ásahit Norgga Luossaguovddáža (NLS) 4 ossodagain, mas Deatnu lea davvi ovttat. Váldodeaddu lea luosain, muhto guvžžat ja vallasat leat maid mielde guorahallamis.

Stuorradiggi juolludii 4 mill kr jagi 2015 gaskkustanprošeavttaide mat sáhttet veahkkin buori hálddašeapmái eamilussii ja eamiluossanáliide, Deatnu namuhuvvo erenoamážit juolludeamis. Prošeavttaid galget duohtandahkat Kunnskapssenter for laks og vannmiljø i Namsos bokte, ja galgá hábmejuvvot ja čađahuvvot ovttas Deatnogátti deháleamos aktevrrain. Vurdojuvvo ahte ruđat juhkkjuvvot iešguđet prošeavttaide ovdal 2015 nohká.